

Dundadznieks

Nr. 6 (52) Jūnijs 2006

Dundagas pagasta padomes izdevums

2. lpp. Projekts projekta galā.

3. lpp. Kurš nesīs balķi pie resgaļa?

4. lpp. Pa ziemu *Vējniekus* aizvilka uz Vīdali.

5. lpp. Izgaiss, driznaks!

6. lpp. Visa dzīve man viens ceļojums!

7. lpp. Kapu svētki.

7. lpp. Agronomu dzimtas Dundagā.

8. lpp. Pēc Ernesta Dinsberga, pēc Viļņa Titāna...

Redaktora ziņa

Tosts par svētkiem

Tā nu sanāk, ka šajā numurā nājam par svētkiem. Tas bija temats luterāņu draudzes dienās. Ko no svētkiem gaidām, kā gatavojamies, ko gūstam, kā beidzam. Vels cikls, īsta dramaturģija tur iekšā, un ļoti daudz svinību teātrī ir atkarīgs no mums — reizē aktieriem, režisoriem un skatītājiem.

Svētkus radām paši, tie izriet no mūsu ikdienas. Pirms krietna laika rakstīja, ka ir tikai sīki ikdienības prieki. Taču prieku un svētku izjūtu varam rast arī šķietami sīkajā. Svētki var būt mazliet neierastā vi-

dē nosvinēta jubileja, dažu dienu ceļojums tepat pa Latviju, satikšanās ar sen neredzētu cilvēku. Un, ja negribas šķirties, ja pēc tam vēl dzīvojam ar patīkamām atmiņām, ja domās jau esam nākamajā tikšanās reizē, tad svētki acīmredzot ir izdevušies.

Kā jūs pavadījāt Jāņus? Nolīgojāt, pārdzīvojāt, pārcietāt, nodziedājāt, noliksmojāt, nostrādājāt, nepamanījāt, nogulējāt?

Alnis Auziņš

Nākamreiz tiekamies augustā!

REDAKTORS JĀŅU NAKTĪ

Pirmo un varbūt vienīgo reizi nolēmu Jāņu naktī mazliet *pastrādāt*.

Ap desmitiem Līgo vakarā izkustēju no savas sētas (paldies labajiem ļaudīm par celiņa taisīšanu!). Braukdams centra virzienā, domāju: kas man, kas mums ir Jāņi trešā gadu tūkstoša sākumā? Tagad, kad vairs nav svešas varas lieguma, kad tāls ir folkloras laikmets. Vai ilgas pēc nekad neaizsniedzama ideāla? Neskaidras jausmas par tautas bērību? Varbūt.

Uz *Ievlejšām* nerentējās doties, tur ļaudis krājot spēkus jūlija ballei. Šur tur manīju pa ugunskuram. Parkā tas dega lielāks. Uz soliņiem izklātas drānas, uzkodas, dzērieni. Konservētas mūzikas pavadījumā uz deju plača divas tūres izmēģināju arī es. Jāatzīst, ar šaha dāmām protu veiklāk dejot.

Un tomēr jutu Jāņu nakts burvības pieskārienu. *Jaunsniķeru* sētā viss darītais — līgo dziesmas, kas mijas ar ierastajām galda dziesmām, visiem skanīgais balsis un saimnieka dēlam Jānis vārdā, Elmai un Ivetai — tautiskie brunči mugurā. Meijām nopuškots, kuras milzīgs, saulrietā aizdegts ugunskurs, un kā uz pasūtījuma, bet īstenībā pavisam ikdienišķi aiz žoga kārtīm ganās govīs. Ierosināju Jāņa tēvam, Aigaram, citgad kādu *Skroderdienu* ainiņu iestudēt. Varbūt tieši dabiskumā kā sāls šķipsnu garšas izcelšanai iepīt teijāteri?

Priekam, noskaņai nevajag daudz. Dažreiz pat ne tik, cik īsā Jāņu nakts. Līgo!

Alnis, Jāņa mazdēls

Zelts un bronza mūsu!

Maija pēdējā dienā augstskolā *Turība no ģimenes un bērnu lietu ministra Ainara Baštika apbalvojumus saņēma Dundagas mākslas un mūzikas skolas (DMMS) mākslas nodaļas audzēknes. 13. starptautiskajā IENO-HIKARI konkursā Japānā zelta godalgu ieguvusi Kristiāna Laima Dadze, bronzas — Madara Enzele.*

Meiteņu panākums reizē ir izcils viņu skolotājas Daces Čoderas un visas DMMS sasniegums. Gadskārtējā konkursā piedalījās 62 valstu vairāk nekā 50000 darbu. Jāuzteic meiteņu tuvinieki, jo atbalsts ir svarīgs ikvienā bērnu pašizpausmē.

Godalgas bija savdabīgas apliecināšanas, kurās redzami pašu laureātu darbi un uzraksti angļu un japāņu valodā. Balvas jaunajām māksliniecēm tika no Uzlēcošās saules zemes un no konkursa *krustmātes* mūsu pusē, Latvijas kooperatīvās sabiedrības *Centrālā savienība Turība* — krītiņi, dažādas krāsas, katalogs ar visu laureātu darbiem un saldumi. Jūnija sākumā laureātes Talsu rajona padomē sveica

kultūras dzīves vadītāja Dzintra Eglīte un rajona padomes priekšsēdētājs Ģirts Kalnbirze.

Darbu tēma bija pašu bērnu ziņā. Abu mūsu meiteņu darbu varoņi ir viņu draugi. Abas ir 10 gadus vecas un piekto gadu apmeklē nodarbības. Saņemot uzaicinājumu piedalīties konkursā (tāds atsūtīts arī nākamajam gadam), DMMS pedagogi strādā ar visiem audzēkņiem, bet konkursam nosūta apmēram 10 labākos. Līdztekus Kristiānai Lai mai un Madarai vērtētāji Japānā iepazinās arī ar Edgara Pabērza, Kitijas Gološinskas, Madaras Auziņas, Kristīnes Sviridjuļkas, Haralda Grīšļa, Alises Salcevičas, Evitas Feldentāles un Kristīnes Savickas veikumu. Kristiānas Laimas un Madaras panākums ir labs pamudinājums pārējiem.

Alnis Auziņš

• Priekšplānā Madara un Kristiāna Laima, aiz viņām ministrs Ainars Baštiks.

Sandras Dadzes zīmējums

Jūlijā

1.VII Dundagas svētki.

10. — 14.VII pirmais starptautiskais bērnu un jauniešu šaha festivāls *Dundagas torņi*.

15. VII starptautiskā folkloras festivāla *Baltica 2006* novadu diena, plkst. 18.00 dižkoncerts estrādē, piedalās folkloras kopas no Talsiem, Druvienas un Rīgas un etnogrāfiskie ansambļi no Upītes, Rekavas, Šķilbēniem, Nīcas, kā arī no ārzemēm.

22. VII projekta *Pēdas* velomaratona *Krišjāņa Barona taka* Tartu — Dundaga noslēguma pasākums.

29. VII Sportiskākais Dundagas uzņēmums un balle.

Ko tie nospriež, tas paliek

Pagasta padomē 26. jūnijā

► Īpašums Pils ielā 6

Jaunās aptiekas ēku atteica nodot privatizācijai.

► Budžeta precizēšana

Šaha festivāla *Dundagas torņi* rīkošanai jūlijā piešķīra Ls 655 no sporta budžeta un Ls 208 no paredzētajiem dalības maksas ieņēmumiem un ieņēmumiem par naktsmītnēm. Palielināja pašvaldības policijas budžeta izdevumu daļu par Ls 140 dienesta auto remontam. Paredzēja Ls 261 *Vārpnieku* uzturēšanai. Piešķīra Ls 2354 no budžetā papildus ienākušiem līdzekļiem bērnu dārza katlumājas būvniecības parāda nolīdzināšanai. Piešķīra Ls 166,38 bibliotēku informatīvās sis-

tēmas *ALISE 3i* moduļa uzturēšanai. Piešķīra Ls 50 divu komandu braucienam 28. — 30. VI uz 3. Latvijas skolu teātru festivālu Daugavpilī.

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamiem īpašumiem *Damalas* (18,9 ha) un Sporta iela *Ozoli* (0,41 ha).

► Nosaukuma piešķiršana

No īpašuma *Tīrumi* atdalāmam 1,9 ha zemes gabalam piešķīra nosaukumu *Sarmas*.

► Pils katlumājas pārbūve

1996. gadā uzstādītie pils katlumājas abi apkures katli AK-500 (kopjauda 1 MW) ir pilnībā nolietojušies un nav remontējami. Nolēma katlu mājā ie-

vietot 2 jaunus katlus ar pilnu aprīkojumu, skursteni — metāla dūmeju. Naudu ņemt no sporta halles tehniskā projekta izstrādāšanai paredzētajiem budžeta līdzekļiem.

► Sporta halle

Darba grupa (vadītāja Una Sila) līdz padomes sēdei augustā sagatavos arhitektūras un plānošanas uzdevuma projektu, noteiks šogad veicamo darbu apjomu un tam vajadzīgo finansējumu.

► Mazās skolas jumta maiņa

Padome secināja, ka Valsts kasē ir ieskaitīti līdzekļi Dundagas vidusskolas jumta avārijas seku likvidēšanai (Ls 39 985), kā arī piešķirtā dotācija vētras seku likvidēšanai Ls 4000. Ir iespējams turpināt *Mazās skolas* jumta remontu.

► Informatīvais stends

Atļāva Tūrisma attīstības valsts aģentūrai kopā ar Dundagas Tūrisma

informācijas centru sagatavot un uzstādīt informatīvo stendu *Dundagas pils* un *Dundagas kultūrvēsturiskie objekti* laukumā pils dienvidrietumu pusē.

► Pagasta svētki

Nolēma turpmāk Dundagas pagasta dienu rīkot katru gadu jūlija 4. sestdienā.

► Psihologa darbs

Nolēma nākamā gada Sociālā dienesta budžetā paredzēt papildu naudu psihologa algošanai.

► Dzīvokļu jautājumi

Nolēma izīrēt trīsistabu dzīvokli Nevejas skolā. Noraidīja 2 dzīvokļu lūgumus, jo namīpašnieka uzrādītie iemesli nevar likt atbrīvot īrniekiem dzīvokli. Iespējamie dzīvojamās telpas īres līguma izbeigšanas gadījumi noteikti likuma *Par dzīvojamo telpu īri* 28. pantā. Vienu lūgumu noraidīja, jo pašvaldība neizīrē dzīvokļus ģimenes lo-

klavu lapām, tās fotogrāfiju kopā ar darba nosaukumu un moto aizsūtīja uz Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūru. Ceturtās klases meiteņu darbs bija veidots dažādās tehnikās, attēlojot smaidošu zemeslodi kā segu ar brillēm un cepuri galvā, ap to bija drošs ozona slānis un saules ultravioletie stari zemeslodei netika klāt. Krāsainākais darbs guva apbalvojumu kā ideoloģiskākais zīmējums.

Arēnā *Rīga* 29. V piedalījās 150 Latvijas skolu pārstāvji. Arī Dundagas vidusskolai tika ļoti skaists kristāla globuss, zemeslode miniatūrā, kā atgādinājums, ka tā ir trausla un sargājama. Tāpat mūsējie saņēma aplieciību, ka tā ir ozona slānim draudzīga skola. Visus uzrunāja un

apbalvoja vides ministrs Raimonds Vējonis. Paldies visiem atsaucīgajiem dundadzniekiem, īpaši Agrim Grinbergam, lai vismaz daļa uzaicināto nokļūtu pasākumā!

Diāna Siliņa

Praktiski ieteikumi

Kā izsargāties no saules ultravioletajiem stariem un apdegumiem, no kuriem var veidoties ādas slimības? Valkāsim galvassegas un gaišas drēbes! Nēsāsim saulesbrilles ar īpašiem stikliem! Ilgi neuzturēsimies tiešos saules staros! Izmantosim īpašos krēmus (ar lielāku SPF)! Un vēl. Lietotus ledusskapjus nemetīsim izgāztuvēs, bet nodosim veikalā! Un tad iegādāsimies jaunu.

ja pārvarēt nedrošību, sazinoties ar nepazīstamiem cilvēkiem un uzstājoties publikas priekšā, liecinieku atvērtība, skolotāja Imanta Brusbārža iemācītās prasmes pētījumu rakstīt atbilstoši zinātniskās pētniecības darba prasībām un precīzi, mūzeja prasībām atbilstoši noformēt liecinieku atmiņas. Agnese atzīst, ka ir pārsteigta par piedalīšanos projektā. Vaira un Agnese saka lielu paldies J. Freimutei, I. Brusbārdim un visiem lieciniekiem.

Kaut arī otra pētījuma uzsācēja E. Spulģīte izstājās no skolas, materiālus apkopoja darba vadītāja A. Auziņa. Izvēlētais temats bija ebreju ieslodzījuma un iznīcināšanas vietas Dundagas apkārtnē. Darba ideja skolotājai radusies pēc ekskur-

sijas uz Šķēdes memoriālu. Gide, ebrejiete pēc tautības, stāstījusi, ka kāpās nogalināti ebreji. Smiltīs viegli bijis izrakt bedres. Tagad šajā vietā var staigāt kā pa akmeņu labirintu. Ebreji uz kapiem nenes ziedus, kas novīst, bet akmeņus, kas paliek. Memoriāls emocionāli ļoti uzrunājis, un, tā kā nesen bijis 25. marts, skolotāja 12. klašu skolēniem uzdevusi sacerējumu par tematiem *Komunisma un fašisma upurus pieminot* un *Mūsu uzdevums — nepieļaut!*. Tā radies mākslinieciski spilgts darbs, kurā mijas fotogrāfijas no Dundagas apkārtnes vietam, kur bijuši ieslodzīti vai iznīcināti ebreji, ar 12. klašu skolēnu sacerējumu fragmentiem.

Diāna Siliņa

džu vidū ir kustīgs, piedalās visās spēlēs un nodarbībās. Tikai, pavērojot zēnu rūpīgāk, atklājas, ka viņa spēlēs ar rotaļlietām kāds kādu vienmēr sit.

Ar šādu visai tipisku situāciju stopas krīžu centra darbinieki. Bērni iet skolā, apmeklē bērnu dārzu, pavada laiku vienaudžu vidū, arī kaimiņi turpat līdzās. Tikai kaut kā nav pamānīts, ka bērni cieš no vardarbības. Diemžēl neprotam laikus vardarbību ieraudzīt.

Tādēļ Talsu sieviešu un bērnu krīžu centrs īsteno projektu *Viens no ceļiem vardarbības mazināšanai Talsu rajona ģimenēs*, ko finansiāli atbalsta Īpašo uzdevumu ministrijas sabiedrības integrācijas lietās sekretariāta Lauku NVO atbalsta programma un OAK fonds. Svarīgākais — novērst bērnu un jauniešu varmākošanas draudus sociālā riska ģimenēs un veicināt rajona lauku pašvaldību sociālo darbinieku, pedagogu, mediķu, iecirkņa inspektorru, pašvaldības policistu u.c. izpratni par pilsonisko un profesionālo atbildību vardarbībā cietušā bērna tiesību aizstāvēšanā. No 2. II līdz 18. V 110

Ozonam draudzīgi

Aizvadītajā mācību gadā vidusskola veiksmīgi piedalījusies kampaņas Ozona slānim draudzīga skola seminārā un konkursos.

Iesākumā skolotājas Sarmīte Dinsberga, Lienīte Iesalniece, Nice Jankovska, Vizma Lagzdiņa un Valda Parema piedalījās seminārā, nostiprinot vai papildinot zināšanas par ozonu un saņemot vērtīgus materiālus skolēnu ieinteresēšanai. Pedagogu uzdevums bija zināšanās dalīties ar skolēniem un rosināt viņus piedalīties konkursos. *Lielajā skolā* tas notika projektu nedēļā, *Mazajā* — dabaszinību stundās. Skolēni daudzpusīgi iepazinās ar ozonu un konkursam gatavoja cepures no dabā

vai sadzīvīve pieejamiem, dabai draudzīgiem materiāliem, veidoja darbus dažādās tehnikās, zīmēja karikatūras un rakstīja referātus.

Uzaicinājumu piedalīties noslēguma pasākumā saņēma direktors Uldis Katlaps, visas minētās skolotājas un Iveta Kundecka ar 5.b klases skolēniem Lauru Ansabergu, Jēkabu Avotiņu, Andu Freibergu un Everitu Sokolovu, kā arī trīs 4.c klases meitenes: Elza Balode, Lauma Kalmane un Alise Mozga. Piektklasnieki cepuru konkursam izveidoja cepuri no

Ebreju likteņi Dundagā

Pēc vidusskolas 11. klases skolnieces Agneses Bergas, kā arī skolotāju Austras Auziņas un Vairas Kamaras ierosmes tapuši divi pētījumi par ebreju likteņiem mūsu pagastā.

2006. gadā Latvijas Ebreju draudžu kopienu padome, Rīgas Ebreju kopienas izglītības atbalsta fonds *MILEV EL LEV* un biedrība *Šamir* aicināja Latvijas skolas, kuru tuvumā Otrā pasaules kara gados iznīcināja ebrejus, piedalīties projektā par Latvijas ebreju vēsturi, kultūru un tradīcijām. No Dundagas atsaucās 11. klases meitenes A. Berga un Edīte Spulģīte. Agneses darbu vadīja V. Kamara, bet Edītes — A. Auziņa, un abu pamatā bija Jautrītes Freimutes savāktie materiāli par šo laiku.

Agneses temats bija ebreju likteņi Dundagā 30. un 40. gados. Viņa pierakstīja liecinieku atmiņas, fotografēja viņus, aptaujā izzināja, vai Dundagā nepieciešama piemiņas zīme holokaustā iznīcinātajiem. Lielākā daļa atzinuši, ka tā vajadzīga un vislabāk pie *Čiekuru* mājām Paņu kalnā. Projekta īstenotāji apsolījuši augustā uzstādīt piemiņas zīmi bojā gājušajiem ebrejiem Dundagā.

Agnese darbu aizstāvēja Liepājā, un to augsti novērtēja. Pētījuma kvalitāti nodrošināja skolnieces spē-

Vardarbībai — nē!

Vispirms par kādu ģimeni lauku pagastā. Tajā aug 2 pašu pusaudžu zēni un 2 pirms 4 gadiem aizbildnībā paņēmti bērni — 10 gadus veca meitene Mudīte (sauksim viņu tā) un piecgadīgais Edgars. Pagastā ģimeni, kas audzina *pieņemtus* bērnus, uzlūko ar atzinību. Māte strādā algotu darbu, tēvs — gadījuma darbus. Viņš reizēm iedzer, svētkos mēdz pat kārtīgi piedzerties, gluži kā daudzi tā pagasta vīrieši. Ģimenei ir sadzīviskas un finanšu grūtības.

Pusaudžu zēni paspēj visu — piedalīties sporta nodarbībās, mācīties tā, lai gadu no gada viņus pārceltus nākamajā klasē, ar draugiem izdemolēt kādu pamestu celtni, reizēm arī *atslabināties* ar alkohola palīdzību.

Vienīgais, ko apkārtējie pamana, — Mudītes skumjās acis un seju. Mācībās meitene ir cītīga, piedalās skolas obligātajos pasākumos, tikai kautrējas pati uzstāties. Apģērbs meitenei ir akurāts, vien stipri nonēsāts un reizēm

dīvaini ož, par ko klasesbiedri izsaka dzēlīgas piezīmes. Par ģimeni Mudīte nestāsta, nesūdzas, līdz vienā dienā pārdevēja atrod meiteni aiz veikala raudam. No pieskāriena Mudīte saraujas, jo zem blūzītes atklājas brūces ar asiņainām švīkām. Pārdevēja aizved meiteni pie feldšeres, kas tālāk jau iesaista pagasttiesu. Izrādās, ka bērnu sit par atzīmēm, kas zemākas par 6, par nenomazgātiem traukiem, atgriešanos no skolas 15 minūtes pēc noteiktā laika. Vecākie brāļi ir mēģinājuši aizstāvēt māsu, bet par to paši no tēva dabūjuši belzienu. Ēdiens ir jānopelna, piemēram, tīrot māju, kopjot lopus. Reizēm bērni brokastu tiesu dabū tikai vakarā, jo ne maizi, ne citu ēdienu bez atļaujas nedrīkst ņemt. Tad to uzlūko par zagšanu, par ko meiteni soda ar pērienu. No iepriekšējās dienas palicis ēdiens pienākas audžu bērniem; pašu bērni ēd šajā dienā gatavoto.

Mazais Edgars ir aprūpēts. Vienau-

cekļu nesaskaņu dēļ. Vienu iedzīvotāju uzņēma dzīvokļu rindā. Vienam īrniekam nolēma piedāvāt lielāku dzīvokli.

► Gada publiskais pārskats

Apstiprināja Dundagas pagasta padomes 2005. gada publisko pārskatu. (prot. Nr. 6, 25§). Ar Dundagas pagasta padomes 2005. gada publisko pārskatu var iepazīties Dundagas pašvaldības interneta lapā *www.dundaga.lv* sadaļā *Dokumenti* un Dundagas pagasta bibliotēkā.

Protokolu pārlūkoja Aivars Miška

Ūdens projektā

Apstiprināti kanalizācijas un ūdensvada tīklu, dzeramā ūdens sagatavošanas, notekūdeņu attīrīšanas un notekūdeņu attīrīšanas stacijas rekonstrukcijas skīču projekti Dundagā un Jaundundagā. Tiek precizēti kanalizācijas trašu skalošanas posmi un skataku skaits un atrašanās vietas, kurās nomainīs ugunsdzēsības hidrانتus un aizbīdņus. Apstiprināti projektētāja un projekta ieviešanas vienības ikmēneša ziņojumi. *Guntis Kārklevalks*

Vidusskolā

Šogad 9. klasi beidza 68 jaunieši (audzinātājas Valda Parema, Skaidrīte Motmillere, Norika Kundecka un Sandra Braže), 12. klasi — 38 (Irēna Kronberga un Ligita Ulmane). Devītklasnieki un skolotājas Kronbergas audzēkņi atstāja skolas skaistu dāvanu — skatuves kulises, savukārt 12.a klase — materiālus remontam. Paldies! 9. klašu izlaidumu vadīja 12. klases audzēkņi Dace Kinčiusa un Jānis Freibergs, savukārt 12. klašu — pagājušā gada beidzēji Ieva Ezeriņa un Jānis Zadiņš. Pasākumu kuplināja arī pērnais absolvents Ģirts Jānbergs.

Vaira Kamara

Raudzīsim projektēt!

Sabiedrības integrācijas fonds (SIF) finansējis Dundagas pagasta padomes pieteikto projektu *Dundagas un kaimiņu pagastu pašvaldību un NVO darbinieku kapacitātes* stiprināšana ESF finansēto projektu sagatavošanā un vadībā*. No 14. VI līdz 13. XI paredzēts sagatavot mācību programmu un izglītēt 15 cilvēkus no Dundagas, Īves, Lubes un Valdgales pašvaldību darbiniekiem un sabiedriskajām organizācijām. **Mācības sāksies 31. VII.** Paredzēts apgūt projekta pieteikumu sagatavošanu un īstenošanu un sagatavot divus projektus SIF. **Aicinu Dundagas pagasta sabiedrisko organizāciju pārstāvjus pieteikties pie projekta vadītājas Guntas Abajas Attīstības nodaļā līdz 3. jūlijam, ierodoties pašiem, vai pa telefonu 3237857.**

* Spējas, dotības.

Gunta Abaja

Karatistu panākumi

No 10. bērnu un jauniešu Eiropas čempionāta karatē Slovēnijā atgriezies septiņgadīgais Rihards Hermānis.

Riharda tētis Sandis: — Rihards kopā ar saviem vienaudžiem Ernestu Zviedri, Erlendu Bergu, Adrianu Beņislavski un Robertu Bāliņu nopietni pievērsušies karatē. Zēni trenējas gan Dundagā, gan brauc uz Talsiem. Šajā sezonā piecās sacensībās viņi visi tikusi pie krietna medaļu skaita — gan Rihards, kas sporto jau otro gadu, gan Adrians, kas sāka tikai februārī. Rihards Latvijas izlases sastāvā 17. VI Eiropas čempionātā savā vecuma grupā izcīnīja augsto 5. vietu. Izlases kandidāts Roberts jūlijā piedalīsies karatē nometnē Tukumā. Ar prieku redzu, kā zēni mainās, kļūst mērķtiecīgāki, vīrišķīgāki. Paldies pašvaldībai par finansālo atbalstu gan braucienam, gan nometnei!

A. A.

Pēc labākās sirdsapziņas

«Gribu būt noderīgs.»

Deputāts Valdis Rande strādā Veselības aprūpes un sociālās palīdzības un Izglītības, kultūras un sporta komitejā.

- **Kādēļ iesaistījāties pašvaldības darbā?**
 - Kad Laicāna kungs man piedāvāja līdzdarboties vēlētāju apvienībā *Strādāsim kopā!*, es piekritu. Domāju, ka mana dzīves un darba pieredze noderētu. Gribēju arī atbalstīt Gunāru Laicānu, nebūt ne sliktāko pašvaldības vadītāju.
 - Kāda ir jūsu politiskās darbības pieredze?**
 - Pirms diviem sasaukumiem biju ievēlēts par deputātu Rojas pagasta padomē. Taču pēc mēneša sapratu, ka noteicēji būs tikai uzvarētāji un ka tā turpināsies četrus gadus. Publiski atvainojos vēlētajiem, ka esmu viņus pievīlis, un aizgāju.
 - Pirms tam, strādājot Jūrmalā, biju kandidējis pašvaldības vēlēšanās no Kristīgo demokrātu saraksta. Biju listē

viens no pēdējiem un tiku līdz otrajai vietai, bet mūsu partija ieguva tikai vienu.

No neatkarības sākuma visu laiku esmu bijis kristīgajos demokrātos, diemžēl lielākoties piedzīvoju skaistas runas un kafijas dzeršanu. Bet es esmu rīcības cilvēks! Uzzinot par Senioru un pensionāru partijas dibināšanu, painteresējos, un viņi uzreiz mani aicināja darboties. Priecājos, ka esmu rosīgi iesaistījies.

— **Kā esat iekļāvies pašvaldības darbā?**

— Labi. Man patīk, ka Dundagas pagasta padomē ir ievēlēti cilvēki ar administratīvo un politisko pieredzi, kā Austris Kristapsons un Aldons Zumbergs. Patikami pārsteidzis Guntis Pīrvits, kas visai īsā laikā ir kļuvis par aktīvu deputātu. Vairāk rosmes gribē-

tos no Imanta Zingnika, Ērika Bērkalna un Unas Silas. Jauki, zinoši, bet pārāk lieli klusētāji.

— **Jūs esat deputāts un reizē struktūrvienības vadītājs.**

— Labprāt piekritu strādāt divās komitejās, jo abās ievirzes ir radniecīgas. Citos pagastos nav tik labi izveidots sociālais dienests. Bet, ja es nebūtu reizē deputāts un iestādes vadītājs, tad varbūt — varbūt! — dažu labu sociālo darbinieku nebūtu piesaistījis savai komandai. Mums nebija sociālā rehabilitētāja, bet tagad ir. Šī sēdēšana uz diviem krēsliem nāk par labu iedzīvotājiem.

— **Kā vērtējat padarīto?**

— Dzīvokļu un nodarbinātības jautājumi ir sarežģīti ne tikai Dundagā. Priecājos par atsevišķiem panākumiem. Tā, piemēram, mēs komitejā izskatījām un atbalstījām priekšlikumu sešbērnu Valciņu ģimenei, kas dzīvoja ļoti sliktos apstākļos, piešķirt divistabu dzīvokli A. Upīša ielā. Komitejā arī apstiprinājām un tālāk virzījām kapličas celtniecību. Esam atbalstījuši sporta halles celtniecību. Ievērojami uzlabojoties iespējai aktīvi pavadīt brīvo laiku, stipri mazinātos sa-

būtu jāstrādā roku rokā un skolas sociālais pedagogs sasaistītu skolu, tās personālu, pagasta sociālo dienestu un ģimenes.

Pavīdēja domas, ka ar to tiktu galā klašu audzinātāji, bet jāatceras, ka skolēnu kavējumi jārīsina tūlīt! Ja skolēna nav skolā, tad reizēm jārikojas uzreiz. Bet klašu audzinātāji visi ir priekšmetu pedagogi. Tas nozīmē, ka tūlītēja darbība kavējumu novēršanā var traucēt citiem skolēniem apgūt mācību vielu. Tas nav pieļaujams.

Protams, sociālais pedagogs un VSPC sociālais darbinieks vieni paši

negribot piedzīvot vilšanos.

Kad ģimenē milēts cilvēkbērns ie-nāk skolā, ar viņu ir vieglāk arī skolo-tājam, arī tur (skolā) tāds bērns sa-ņem mīlestību. Ar laiku sabiedrība ie-gūst izcilus cilvēkus.

Ja ģimenē bērns mīlestību nesa-ņem, jādomā, kā to nodrošināt. Bēr-nudārzā un sākumskolā to sniedz audzinātāju pastāvīgs darbs ar savas klases bērniem. «Lielajā» skolā viss gandrīz zūd. Arī pats bērns. Ne viņam īsta mājvieta — klase, ne īsti vairs audzinātājs. Par kādu audzināšanu, par kādu attiecību veidošanu mīlestī-bā var būt runa, kad klases audzinātā-ja kontaklaiks ar saviem bērniem ir trokšņainie starpbrīži un ja viņam audzināmā klasē nav paredzētas ne-vienas mācību stundas? Kā skolotā-jam iepazīt bērnu un otrādi? Par sko-lotāju uzdevumu kļūst **tikai** nodroši-nāt mācības. Pēc noteiktas program-mas un noteiktas metodikas.

Cilvēks tomēr nav dators, vismazāk jau bērna vecumā. Bet no visām pus-ēm viņam nāk norādījumi: «tev būs zināt», «tev nebūs slinkot» utt. Nesa-ņēmis mīlestību, bērns nav gatavs se-vi ieinteresēt par mācībām. Neveik-

biedriskās kārtības traucējumi. Esmu arī gandarīts, ka, pārskatot budžetu, lems par sociālā pedagoga nepiecieša-mību skolā.

Pašlaik svarīgi ir atrast psihologu. Bez tā nespēj sekmīgi strādāt ne vi-dusskola, ne sociālais dienests. Arī par to spriežam, un risinājums būs. Pri-e-cājos, ka deputāti atbalstīja starppro-fesionālās darba grupas izveidi. Iecere ir atbilstošus jautājumus nelemt tikai Pagastiesai un Sociālajam dienestam, bet arī citiem lietpratējiem. Jau noti-kušas trīs sēdes.

Bijušajā Dundagas slimnīcā gribam iekārtot Sociālās aprūpes centru. Gu-nārs Laicāns man uzticēja uzzīmēt telpu izvietojumu, mūsu arhitekts Ul-dis Puļķis to apstiprināja, ar plānoju-mu un veco slimnīcu iepazīnās Lab-klājības ministrijas Sociālās palīdzības pārvaldes speciālisti. Turpmākais at-karīgs no lietpratīgiem projektiem un arī no nākamās Saeimas.

— **Kas nav paveikts?**

— Blumbergu ģimenes bērni Kas-pars un Dita patlaban **nevienam ne-pieder**. Pēc Bērnu tiesību konvencijas tā nedrīkst būt! Pagasttiesa ir lēmusi bērnus atdot atpakaļ ģimenei, bet viņi

neatrisinās visu, tādēļ arī jāsadarbojas pārējam atbalsta personālam. Skolā jau darbojas klašu audzinātāji, psiho-logs, logopēds un medicīnas perso-nāls. Dažbrīd sākas runas par skolas psihologa lietderību, par tā izmanto-šanu pagasta vajadzībām. Bet kurš gan viens pats spētu atrisināt problēmas bez konstruktīva dialoga un sadarbī-bas? Apsveicama ir pagasta deputātu vēlme arī pagastam algot psihologu, kaut uz pus slodzi. Tas nozīmētu, ka nākamgad skolā strādātu psihologs uz pilnu likmi un vēl pagastā būtu psiho-logs uz pus likmi.

sme nospiež, un bērns nolemj, ka lai-me jāmeklē ārpus ģimenes un ārpus skolas. Sākas kavējumi.

Kad cilvēks cieš badu, viņš gatavs uz daudz ko, lai to remdinātu. Pie-augušam cilvēkam vēl ir kādas aizu-tres. Bērns no tā daudz nezina. Bū-dams mīlestības badā, viņš dodas to meklēt, ceļā sastopot domu jeb nelai-mes biedrus. Nelaime rada viņos pro-testu, kas izpaužas likumu un tikumu pārkāpumos. Sākas administratīvā un represīvā darbība. Un tad jau jāteic: «visi kopā varonīgi darbodamies, esam ieguvuši, godam nopelnījuši, ka mums ir ielu un pagalmu dauzoņas, zagļi, narkomāni, auto trakotāji un citi sabiedrības iepriecinātāji».

Protams, ka jādara viss, lai negāciju nebūtu. Jā, pat esam daudz darījuši — izveidojuši un pilnveidojuši sociālo dienestu, izveidojuši un uzturējuši pagasttiesu, algojuši pašvaldības poli-cistu, sprieduši un lēmuši par sociālā pedagoga amatu skolā, par psihologa dienestu pagastā. Katram šķiet, ka da-rām vai esam darījuši daudz.

Lai izaudzinātu bērnu par tādu pie-augušo, kas mums visiem atnestu prieku, jāiegulda liels darbs. Iedomā-

tur nedzīvo. Nevieni par bērniem ne-atbild, ir zudis viņiem domātais pa-balsts, arī citi atvieglojumi. Veselības aprūpes un sociālās palīdzības komi-tejā esmu ierosinājis apspriest šo ga-dījumu. Varbūt kļūdījies Sociālais die-nests? Diemžēl deputātos nav atbal-sta.

— **Vai cilvēki ir meklējuši jūsu, de-putāta, palīdzību?**

— Gan neatrisinātu ģimenes lietu dēļ, gan citās sadzīves nebūšanās. Dzī-vokļu jautājumos varu tikai apsekot un ieteikt, virzīt uz komiteju. Te gan gribas uzsvērt vienu. Daļa cilvēku dzī-vo drausmīgos apstākļos. Taču daudzi nesaprot, ka sen pienācis laiks pašiem domāt.

— **Vai, jūsuprāt, deputātiem būtu jātiekas ar iedzīvotājiem vismaz reizi gadā, vai tikai priekšvēlēšanu laikā?**

— Cik čakli braucām pa pagastu pirmsvēlēšanu laikā, tik slinki esam tagad. Es dzīvoju Rojas pagastā un zi-nu, ka tur vadība bieži tiekas ar iedzī-votājiem. Vēlētāji jāatceras ikdienā, aktīviem jābūt visiem deputātiem. To esam dundadzniekiem parādā.

Alnis Auziņš

Lauzīsim galvas dotajā virzienā

Par skolēnu kavējumiem un...

Kā skolas direktors un deputāts priecājos, ka **visi kopā** neatlaidīgi risi-nām jautājumus par skolēnu uzvedī-bu, pūlamies novērst skolēnu kavēju-mus.

Jau sastādot budžetu, pagasta pa-domē vienojās, ka atjaunos sociālā pe-dagoga štata vienību skolā. Līdz ar to no septembra paredzēta nauda tā at-

algošanai — labs atspaidis klašu audzi-nātājiem un skolas vadībai darbam ar skolēniem un vecākiem. Veselības un sociālās palīdzības centrā (VSPC) jau ir sociālais darbinieks, kas strādā ar ģimenēm un bērniem, bet tas ir ne-daudz citādāk. Skolas sociālajam pe-dagogam jāpārzina arī stāvoklis skolā. Tas nozīmē, ka abiem speciālistiem

Vai mīlestības attiecības?

Ienāca prātā ķecerīga doma. Nez, ko teiktu Ernests Dinsbergis, vērojot mūsu rosību, dažādu bērnu audzinā-šanas palīgdienustu izveidē. Vienal-dzīgs viņš nepaliktu. Vai nu atbalstī-tu, sakot: «Apsveicu jūs, 21. gadsimta bērnu audzinātāji! Tik tiešām, par to esmu sapņojis.», vai noraidītu: «Galīgi dēlī!»

Pajautāt nevaram ne viņam pašam, ne viņa sekotājiem, kas uzsāka audzi-nāšanas darbu 19. gs. un 20. gs. mijā atvērtajās gandrīz vai 10 skolās.

Strauja skolu celtniecība acīmre-dzot liecina par vajadzību. Par vēlmi izrauties no trūkuma, ko bija radījusi pastāvējusī **fiziskā dzimtbūtniecība**. Īsā laikā latvieši nonāca pie pilsoniskā un nacionālā valstiskuma apziņas un gandrīz varēja veidot citu Eiropas tautu starpā esošo cilvēcisko attiecību modeli. Diemžēl tas pārtrūka un at-jaunot to varējām tikai pirms 15 ga-diem. Kas vainas bija un vēl tagad ir mūsu cilvēciskajām attiecībām? Tas, ka tās esam iemācījušies veidot diktā-ta formā «tev būs» un «tev nebūs».

Tā kā Bībelē aprakstītajā Vecās De-ribas laikā! Bet Dievs pats jau pirms 2000 gadiem aicināja cilvēkus veidot attiecības pēc jauniem principiem. «Mīli savu tuvāko kā sevi pašu!» Ja mūsu mīlestības objekts ir pieaugu-šais, tad labi apzināmies, ka jāuzma-nās, veidojot attiecības. Kad mūsu rūpju objekts ir bērns, mēs biežāk va-dāmies pēc principiem «tev būs» un «tev nebūs». Tas deva augļus autori-tatīvajā iekārtā, taču lielā mērā neder vairs tagad.

Diemžēl vecāki pazīst padomjlaika audzināšanas metodes vai nepazīst nekādas, jo dzīvo joprojām **gara dzimtbūtniecībā**. Lai arī kā daudzi ve-cāki pūlas izaudzināt savu bērnu par labu cilvēku pēc saviem priekšsta-tiem, bieži vien nekas nesanāk. Vecā-ki neprot mīlēt bērnu, vecākiem nav tam laika vai arī ir par slinkiem. Kopt attiecības ir daudz grūtāk nekā gādāt par dienišķo maizi. Daudzi tam nav gatavi. Redzot vecāku neveiksmes bērnu audzināšanā, jaunās ģimenes vēlas radīt pēc iespējas mazāk bērnu,

Kas jauns pagastā?

«Šovasar jāpaveic četri lieli darbi,» ziņo izpilddirektors Andris Kojro.

SIA Namdaris RB uzsākusi remon-tēt Kurzemīti. Pirmsskolas izglītības iestādes vadītāja Andra Budreika uz-rakstījusi projektu. Esam ieguvuši li-dzekļus, līdzfinansē pašvaldība. Diem-žēl izmaksas aug, un tāme ir palielinā-jusies par vairāk nekā Ls 25 000. Vi-sam iecerētajam naudas neiznāk. No-lēmām paveikt vajadzīgāko: nomainīt ārdurvis un siltināt visvairāk bojātās sienas ar poliuterēnu, pēc tam pārklā-

jot ar metālu. Dažas sienas noklās ar dekoratīvo apmetumu un nokrāsos.

Pilnībā nomainisim Mazās skolas jumtu. Arī šim darbam esam guvuši valsts atbalstu un izsludinājuši cenu aptauju.

Noslēgusies cenu aptauja, lai at-jaunotu ietvi Talsu ielā no veikala Top! stāvlaukuma līdz Šlīteres ielai (bijušajai Lattelekom ēkai). Ceļu fondā ir uzkrāta darbiem nepieciešamie

Ls 18 000.

Jāizremontē pils katlumāja. Katli kalpojuši desmit gadus un vairs nav izmantojami. Papildu sarežģījumus rada tas, ka degot ir bojāts skurste-nis. Tā iekšpusē jāievieto metāla kon-strukcija. Šiem darbiem vajag vismaz Ls 10 000, diemžēl naudas nav. Tā jā-atrod! Jāaizņemas no apstiprinātā bu-džeta *kabatas*, kurā ir neiztērēta nau-da. Vēlāk tā jāatliek.

Lielākās nepatikšanas patlaban ra-da sveši atkritumi. Pie autoostas uz-stādīti jauni konteineri. Tos piektdie-nās iztukšo, taču jau svētdienās tie atkal ir pilni. Lielu daļu atved Mazir-

bes un Sīkraga iedzīvotāji, jo viņiem atkritumu nav, kur likt. Esmu runājis ar Kolkas pagasta izpilddirektoru. Arī ar bijušā Meliorācijas laukuma īpa-niekiem, lai tvertnes pārvietotu tur — tālāk no centra.

Izsaku pateicību mūsu iedzīvotā-jiem par izpratni un 240 litru kontei-neru iegādi!

Esam labojuši asfaltsegumu ar šķembām (strādāja 18. ceļu rajons), kā arī iegādājušies jaunas ceļu zīmes izvietošanai centrā un ārpus tā.

Izremontēts bijušais Hildas Vit-manes dzīvoklis pagastmājā, kur turpmāk atradīsies Nekustamo īpa-

šumu nodaļa.

Pošam apkārtni, pļaujām zāli, ap-kopjam dzīvžogus. Esam atjaunojuši tiltiņu pār Pāces upi pie *Ievlejšām* (strādāja Ivars Dambergs). Izmanto-jām 2005. gada vējgāzē iegūtos zāģ-materiālus.

Kādreiz rikojām konkursu par sakoptāko sētu, uzņēmumu un ie-stādi. Dundadznieku sākotnējais pa-cēlums diemžēl noplaka. Ja jutīsim ieinteresētību, tad, iespējams, kon-kursu atjaunosim.

Uzklausīja Alnis Auziņš

Ciemos

CIRSTES

(Nobeigums. Sākumu skatīt 4. [50.] un 5. [51.] numurā).
Pašlaik Cirstēs dzīvo 52 cilvēki.

PĒCKARA GADI

Gaida Upīte: «Tas, kā krievi nāca iekšā, ir manas pirmās atmiņas, — no krūmiem līda ārā, no *Akmentiņu* pusēs. Pirmais bija viens krievu zaldātnis. Mamma baidījās laist iekšā, bet viņš ļoti lūdās ēst, lai iedodot pienu un maizi. Mamma iznesa, viņš paēda un aizgāja. Bet nāca nākamie, tie visu izdemolēja, Egļu Eidi *Videniekos* paņēma zābakus, Alīdai piedraudēja ar šauteni. Arī mūsu mājā mammai prasīja kandžas tecināmo, es to visu kā šodien atceros. Pārdzīvoju, kad mammu tirdīja. Mamma neprata krieviski, bet viņi ar žestiem rādīja, ka šaus.»

Vilma Reinfelde: «Vīriešus paņēma uz filtrāciju. Mēs, bērni, bijām mājās, kad ienāca krievi. Nāca ar pliku durkli rokā un lika man iet pa priekšu uz istabaugšu. Visu pārmeklēja. Tāpat gāja uz klēti, stalli, un es pa priekšu. Pārbijos. Neko jau neatrada.»

Biruta Baumane: «Reiz bija tāds gadījums. Man bija kādi piecpadsmit gadi, tēva nebija mājās. Brauc viens garām ar jaunu zirgu uz Mazirbi, veda āboliņa sēklu. Tur ir viens no stāvākajiem braucamceļiem. Zirgs tā kā apstājies, kāpies atpakaļ, vezums pret stabu, un nu var apgāzties. Braucējs atstutējies pret mietu un nācis palīdzību meklēt. Mamma teica: «Tev, meitiņ, jāiet.» Es piejūdzu savu zirgu, un lēnā garā izvilku. Citi vēlāk brīnījās, ka bail. Mani zirgi bija pieraduši.»

KOLHOZA GADI

B.B.: «Petrovica mājā [*Kalnlaukos*] Cirstu ciemā dibināja kolhozu. No Cirstēm kolhozā [sākumā] neiestājās Zemels, Saša Burnevics un Milda Zemīte. Mans paps par saviem zirgiem raudāja. Es neko nenožēloju, zirgus gan. Bet paps, kad sāka strādāt par pienvedēju, dabūja mūsu Velgu atpakaļ.

Es beidzu pamatskolu Mazirbē kā

teicamniece, un direktors Rūdolfs Ermanbriks dikti gribēja, lai es Rīgā turpinu mācīties. Bet man, vienam mei-

• Biruta Baumane zirgā. 70. gadi.

Foto no B. Baumanes albuma.

tēnam, uz Rīgu iet negribējās. 1950. gadā mani aizsūtīja uz Rīgu, uz kolhozu rēķinvežu kursiem. Ap 10. jūliju atnācu mājās no kursiem, man jau bija jāsāk rēķināt apvienotā kolhoza izstrādes dienas. Es strādāju kolhoza kantorī, kamēr apprecējos. Strādāju arī agronomes vietā, kad vajadzēja, par uzskaitvedi, lauku brigādē. Dažus gadus gāju arī ganos.»

Lilija Freiberga: «Brālis negribēja *Mežmaļos* dzīvot. Es ar māti iegāju kolhozā, brālis negribēja, pērās apkārt pa pasauli. Mēs līdz 1951. gadam tur nodzīvojām. Kaut kādu činu arī kolhozā iemantoju.»

G.U.: «Man saglabājusies tēva pensijas apliecība. Tajā redzams, ka 1965. gadā viņa pirmā pensija bijusi 9 rubļi 13 kapeikas. Rakstīts: *Jaunā gvarde*, Plepis Viktors Mārtiņa dēls, 1881. g. dzimis.»

V.R.: «Sākumā maksāja četras kapeikas par izstrādes dienu. Uz augšu

sāka iet, kad *Jaunā gvarde* apvienojās kopā ar Vīdali, Muņiem, Lapmežciemam un Dūmeli un priekšsēdētājs bija Kārlis Lindemanis. Es gāju lauku brigādē, no rīta sešos jau vajadzēja būt uz lauka, bet mājās nāca, kad saule bija zemē. Mājās vēl savi lopi jāsakopj, ēst arī jāiztaisa. Tagad jau ir lepna dzīve! Vēlāk arī govīs slaucu. Tepat [pie *Mežiem*] bija ferma. Pašai bija jāiet arī ganos. Kolhozā laikam bija visi. Gada atskaites balles bija, ražas novākšanas balles. Cirstēs, kamēr bija atsevišķs kolhozs, pie *Rīgzemjiem* bija kantoris un klubs. Ilgi gan tas nebija. Arī kolhoza laikos pienu nodeva, kaut gan viena govīs tik bija. Tagad valstij nav kur pienu likt. Kolhoza laiki bija vislabākie laiki, barā vien visi gāja.»

G.U.: «Es biju gan kolhozā, gan ārpusē.»

B.B.: «Reiz kolhoza priekšnieki bija braukuši uz Ventspili un pazaudējuši naudu. Kārlis Petrovics bija viens no tiem. Viņš nemaz nemācēja lasīt un rakstīt. Kad Petrovicam vajadzēja lasīt, tad viņš teica, ka neesot brilles, tāpēc nevarot izlasīt.

Kolhoza laikos cūkas bija pie *Andžakiem*, govīs pie Juša un Mača, slaucamas govīs pie *Rīgzemjiem*, pie *Meža* arī bija govīs. Bijušajā konfeksfabrikā turēja telus.

Reiz, tas bija pēdējā kolhoza laikā, ziemā galīgi nešķūrēja ceļus. Tā aizpūsts, ka nevar izbraukt. Vīramātei bija jātiek uz Vīdali, uz feldšerpunktu uz špicēm. Tad vīrs Gunārs veda apkārt: uz Mazirbi, Neveju un Vīdali, citādi netika. Bet tad viena sieva pateica, ka jāpasaka Lankelim. Bet man kauns teikt, es viņu nepazinu. Bet viens cits bija pateicis un nākamajā rītā mums ceļš tīrs.»

V.R.: «*Mežlidumos* palika divas vecas sieviņas, māsas. Vecumā nogāja uz pansionātu, māju atdeva pēdējam kolhoza priekšniekam Maigonim Endzelim.»

Kā Vējniķu māju pārvietoja

Miervaldis Burnevics, dz. 1943. g., ar pārtraukumiem dzīvojis *Jaundangās*, arī pašlaik: «Toreiz veidoja ciematu. Pa ziemu *Vējniķus* aizvilka uz Vīdali, no Cirstēm tā pārvietoja vienīgo māju. Skursteņus un krāsnis gan izjauca. Pēc tam atkal lika kopā. Ildas [sievas] tēvs Pagils bija amatnieks, pats bija to māju cēlis, pats arī Vīdalē lika kopā. Tā māja tur joprojām ir.»

Ilda Burnevica: «Mani vecāki bija jaunsaimnieki. Mājās bija telefons un dinamo elektrība. 1952. gadā māju aizvilka uz Vīdali. Tur tēvs kā jau amatnieks sāka to likt kopā, bet līdz galam netika, jo nomira. Ne dzērājs viņš bija, ne pīpētājs, spēlēja klarneti un trompeti. *Vējniķos* tagad māsa dzī-

vo, bet mums toreiz ierādīja *Krēķos* dzīvokli. Atceros, kad gājām prom, tad izraka ķiršus, bija jau palieli koki.»

IZSŪTĪŠANA

1941. g. izsūtīta *Pētermaču* māju saime — Jāvaldi: Alīda, Eduards un Kārlis un 1949. g. Celas: Armands, Lida un Valdis. **Represēto saraksts, 1941-1953. Nr.2. Latvijas Arhīvi, 1995.**

1949. g. izsūtīta *Andžaku* māju saime — Reinfeldi: Ida, Ilga, Imants, Daina, Kārlis Kārļa d., Kārlis Vilhelma d., Vera. **Represēto saraksts, 1949, Latvijas Arhīvi. Pielikums 4/1995.**

Lilija Freiberga: «Mēs jau arī bijām izvedamo sarakstā, bet aizgāja garām.»

B.B.: «Maizi vienmēr cepām tā, lai būtu ko ņemt līdzī, ja gadījumā brauktu pakal. *Pētermaču* izveda pirmoreiz 1941. gadā. Reinhards bija Rīgā, māsa Lida arī nebija mājās. Bet Līdu vēlāk no *Mežlidumiem* paņēma. *Andžakus* 1949. gadā izveda — bērnus un sievu paņēma, viens bērns bija uz rokām. Pats tēvs bija Ventspilī. Atgriezās, ģimene aizvesta. *Andžaks* brauca pakal, Rīgā panāca. Lai sūtīt kopā. Vēlāk viņi atgriezās.

Rīgzemjus, Kalmaņus, neizveda, jo kara laika beigās sieva ar bērniem aizbrauca no Latvijas, uz Kanādu, vai, saimnieks kaut kur pazuda, par viņu vairs nedzirdēja. Pēc kara tur dzīvoja tāds Šmitmanis.»

V.R.: «Redzēju, kā no Lokenbaha mājas [*Mežlidumiem*] agri no rīta brauc vezums, Lida [Cela] ar bērniem sēž iekšā. Lida no *Mačiem* [*Pētermačiem*] cēlusies. Krievu laikos viņi kā kulaki bija no pašu mājām, *Mačiem*, izlikti uz *Mežlidumiem*.»

Ar Dieva palīgu

B.B.: «Mūsu paps bija Dundagas luterāņu baznīcas valdē. Man bija tāda fotogrāfija: sēž mācītājs Ville un visi valdes locekļi apkārt. Tas ir pazudis. Svētdienās braucām uz Dundagu, gājām pie Dievgalda. Bet bieži apmeklējām baptistu baznīcu tepat Vīdalē.

1948. gadā mani Dundagā iesvētīja pie mācītāja Brieža, 1957. gada 1. decembrī salaulājos ar Gunāru Rīgā, Doma baznīcā. To mana tante, mammas māsiņa Paulīne Kļaviņa izkārtoja. 1959. gadā Dundagas baznīcā pie Voldeņāra Frišenfelda nokristīju dēlu. Gāju priekšsēdētājam Fricsonam prasīt smago mašīnu, lai varētu aizbraukt uz baznīcu. Viņš atteica tā: «Runā ar šoferiem, es viņiem svētdienās mašīnu neliedzu.» Sirdī Fricsons Dievu nenoliedza.

Tagad uz baznīcu vairs nevar tikt, satiksme slikta. Televīzijā paskatos dievkalpojumu, lūgšanu noskaitu katru rītu un vakaru.»

desmit piecdesmit hektārus meža, pusi esmu nocirtis. To izmantojām, lai saglabātu saimniecību. Tas bija laiks, kad visi četri bērni mācījās: Ina Vecbebroš, Zane prom Rīgā, Jurgis Laidzē un Laura Dundagā.

— Jūs te strādājat no agra rīta līdz vēlam vakaram. Vai ar dzīvi esat apmierināts?

— Vienīgais, ar ko neesmu mierā, ir māja. Krīt apkārt. Kad *Andžakus* atjaunoju, šai mājai balķi apakšā bija sapuvuši. Gribēju, lai celtnieki tos nomaina, bet viņiem bija bail kustināt, ka māja vispār nesabrūk. Atjaunoja tikai jumtu un sienas. Pat logi palika vecie. Tagad ceļam jaunu māju. Kad tā būs zāgēt mežu. Arī gateris ir. Ja kādam vajag, sazāgēju. Pārdošanai gan ne.

— Kā saimniekošanu ietekmē Eiropas Savienības platībmaksājumi?

— Kopš saņemmu maksājumus par zemi, saimniekot ir labāk. Pirms tam bija grūti. No tēva biju mantojis četr-

MŪSDIENAS

B.B.: «Pirms gadiem sešiem es vienreiz Jaungada rītā prātā paskaitīju sava ciema mājas. Man iznāca, ka 15 mājas vēl bija, bet 18 vairs nebija. Meliorācija daudz paņēma.

Savu zemi esmu iznomājusi norvēģim. Tas ir Maču saimnieka Kārļa mazdēls Jānis Jāvalds. Pats dzīvo Norvēģijā, tur viņam sieva un bērns, bet pie *Mačiem* arī mēdz būt, tā jau gadus septiņus. Viņš ir agronomam Reinhardam dēls, kas laikam kara beigās aizbrauca uz Zviedriju un apprecējās ar latvieti. Norvēģu Jānis jau te puspasauli [zemes] paņēmis. Tehnika arī visapkārt *Mačiem*! Pats brauc ar traktoru, citus nemaz nelaiž virsū.

Petrovici ir miruši. Tur *Kalnlaukos* dzīvo moldāvs pēc tautības, bet skaidri latviski runā, sieva latviete no Sīkraga. Labi, izpalīdzīgi kaimiņi.

Kalnus nodedzināja dēls Fricis. Tagad tur krāsmatas.

Tagad vienīgais dūšīgais saimniekotājs Cirstēs ir Imants Ludevīks *Andžakos*. Tad vēl Ansis Roderts *Mežlidumos* un Miervaldis Burnevics *Jaundangās*.»

M.B.: «Esmu dzimis 1943. gadā Pitragā, bet bērnība pagāja šeit. *Jaundangas* celtas Latvijas laiku beigās. Kā reiz biju kolhozā. Tagad neatkarības laikos dabūju savas tēva mājas nopirkt, jo *papīri* bija pazuduši.

Te ir māls un ļoti slapjš. Pēc tam, kad iztaisīja meliorāciju, laukus galīgi nobojāja. Šajā laukā jau arī tikai viena kontrolaka ir. Kaut ko jau daru, labību drusku iesēju, bet nokult grūti. Cūkas visu ēd nost. Viena govīs ir, viens bulis, aitas. Un viens gailis un viena vista palikusi. Lapsa visas aiznesa. Ro, atkal viena mežmalā stāv!»

V.R.: «Mans dēls Ilgvars te blakus vecajai mājai ceļ jaunu. Pats dzīvo Kolkā, bet brauc uz šejieni. Kad pensijā būs, tad te varēs atpūsties. Tā jau tik izskrējuši, bet daudziem velk uz dzimtām vietām.»

DABAS VĒRTĪBAS

Pie *Rīgzemjiem* aug divi dižozoli, to apkārtmērs 1,3 m augstumā ir attiecīgi 9,22 m un 5,03 m. Aug arī īpatnēji koki — Zviedrijas pīlādži, viens no tiem 2,70 m augsts, otrs — 1,92 m garš. Cirstu ciemā ir arī Jušu dižakmens: apkārtmērs 18 m, augstums 2,4 m, garums 6,3 m, platums 5,2 m, tilpums 45 kubikmetri (Ineses Rozes un Gunta Eniņa mērījumi).

Alnis Auziņš

Autors pateicas par atbalstu raksta tapšanā I. Abajam, B. Baumanē, I. un M. Burneviciem, L. Freibergai, G. Upītei un V. Reinfeldēi.

Vizītkarte

Darba nekad nepietrūkst

Andžakos ar īstu zemnieka tvērienu saimnieko Imants Ludevīks. Cirstēs tāds vienīgais. Viņa un vēl kaimiņa, *Mežlidumu* saimnieka Anša Roderta dēļ varam teikt, ka ciemam ir nākotne. Sarunāt ar Imantu tikšanas nav vienkārši: darbs dzen darbu. Vienojamies par pavēlu vakara stundu. Ierodoties saimnieku sastopam vēl uz traktora piekabes. Bet noruna paliek noruna, un Imants aicina istabā. Vēlāk ar smaržojošu piparmētru tēju un kļīņģeri pievienojas arī viņa sieva Valda.

— Jūsu dzimtās mājas ir *Riepaldi*. Kā sākāt dzīvot šeit?

— Kolhozu laikos no šīs mājas visi

izgāja. Viengad ļoti lielā sniegā māja sagāzās. Būvinženieris Lindemanis piedāvāja dzīvot *Andžakos*. Ar lielāko prieku! Tā pirms divdesmit gadiem pārcēlos uz šejieni un māju atjaunoju. Jau agrāk gribējās pašam savu māju. Iedomājos par *līvānieti*, bet sapratām, ka dzīvot centrā ir tikpat kā pilsētā. Tā nebijām ar mieru. *Andžakus* esam atpirkuši no īstajiem saimniekiem un varam droši sākt būvēties.

— Iebraucot pagalmā, redzējām vairākus bišu stropus, aplokā ganāmiņus govīs, arī tehniku...

— Kādas sešas bišu saimes palikušas no tiem laikiem, kad meita Ina pabeidza Vecbebru tehnikumu un bija praksē Dānijā. Tagad viņa dzīvo Aiz-

krauklē un ar biškopību vairs neno-darbojas. Reizēm atbrauc bites aplūkot. Tās kopj sieva Valda, meita Laura piepalīdz. Vismaz medus pašiem ir. Mums ir arī gaļas lopi — sešas zidītājgovis. Paši sev pienu varam dabūt tikai tik, cik nozogam. Pārējo izziž teļi. Turam arī cūkas.

Piecpadsmit hektārus apsēju ar labību. Lielākos pakalpojumus sniedzu medniekiem — pārdošu graudus. Tikko par Eiropas Savienības projekta naudu nopirkām jaunu traktoru. Uzrakstījām, un izdevās! Iegādājāmies arī šķeldu smalcinātāju. Tas sagrauz krūmus, gatavo rupjas skaidas. Sniedzu pakalpojumus arī tiem, kam vajag zāgēt mežu. Arī gateris ir. Ja kādam vajag, sazāgēju. Pārdošanai gan ne.

— Kā saimniekošanu ietekmē Eiropas Savienības platībmaksājumi?

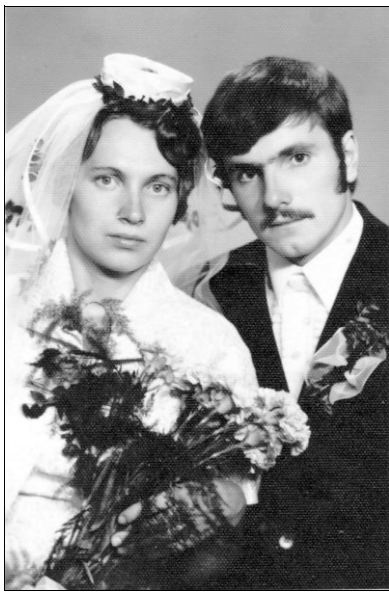
— Kopš saņemmu maksājumus par zemi, saimniekot ir labāk. Pirms tam bija grūti. No tēva biju mantojis četr-

otra dēla ģimenei. Šogad jaunbūve jādabū zem jumta. Bet kriegēļus *Andžaku* saimnieks nopircis par metāllūžņu naudu. Ja visu uzkrājušos dzelzu mantību reizi mūžā nodod, tad drusku naudiņas iznāk. — Red.)

— Vai kāds no jūsu bērniem turpinās šeit saimniekot?

— Te dzīvo dēls Jurgis ar sievu un abiem bērniem — dēlu un meitu. Viņš strādā *Talcē*. No rīta sešos Jurgim jābūt darbā Talsos. Nostrādā divas maiņas, tad otrā diena brīva. Mājās vienmēr ir ko darīt. Jurgis kā sešos rītā sāk, tā vakarā divpadsmitos beidz. Sniedz ekskavatora pakalpojumus, sākot no Sīkraga līdz Kolkai un pat līdz Melnsilam. Kam vajag, tas piezvana. Kādu dienu vēl aiziet Rojā uz kuģa par mehāniķi.

— Aigars Zadiņš reiz teica — viss jau būtu labi, bet tuvumā pietrūkst tādu cilvēku, kas domā un dara līdzīgi, ar ko var aprunāties. Arī jums lī-

• Imanta un Valdas kāzu foto.

dzīgu Dundagas pagastā maz. Kā jūtaties, būdams tāds viens lielāks saimnieks šai pusē?

— Te vispār nav neviena. Liekas, ka Vīdalē tikai manai mācai ir gov. Liela-

jā centra mājā, kur astoņi dzīvokļi, govi laikam neviens vairs netur. Kartupeļus arī nestāda. Vēl gan ir Roderti, ar viņiem sadarbojamies, bet *Mežlīdumos* ir cita veida saimniecība.

— Kāpēc tik maz lauku cilvēku Dundagas ciemos nopietni saimnieko?

— Nav pieraduši paši darīt. Visu laiku bijis kāds, kurš pasaka, kas jādara. Tēvs par kolhozu laikiem teica: «Es jau nesaku, ka slikti laiki ir. Tagad ir labi laiki. Es tikai gribu redzēt, cik ilgi tā ies — nestrādā un par to vēl maksā naudu.» Viņš nevarēja saprast, kā tā var būt.

— Tad jau dzīves uztveri esat mainījis no tēva?

— Tēvam mājās visu laiku bija glabāties Latvijas karogs. Viņa māsa to bija tā noslēpusi, ka grūti atrast. Tad tante nomira un pārmeklējām viņas skapi. Tur atradām. Tante bija sagludinājusi palagus un tur ietinusi karogu. Es neticēju, ka piedzīvošu brīvu Latviju. Tēvs gan ticēja, bet nesagaidīja. Pietrūka pāris gadu.

— Mēs tā saprotam, ka pie jums vairs nevar atbraukt uz Jāņiem alu dzert?

— Pēdējoreiz izbrūvēju pirms pieciem gadiem dēlam uz kāzām. Biju redzējis, kā tēvs brūvē, bet pats pirmoreiz to darīju uz tēva bērēm. Es jau tā neprotu kā tēvs: viņš strādāja citu darbu un alu arī vēl brūvēja. Kad likvidēja brūzi [Vīdalē], nopirku nerūsējošā tērauda traukus. Vecie bija nolietoti. Raugu varēja brūzīt dabūt. Kad tā vairs nebija, braucu uz alus darītavu Rīgā. Reizēm negribēja vispār dot, tad sarunāju par šokolādi.

— Paldies Dievam, darba jums netrūkst. Maizīte arī ir, bet vai atpūties arī sanāk?

— Vakariņas ēdot — *Hameleonu rotaļas* paskatos. Tūlī arī laika ziņas, pie reizes noskatos abus raidījumus. Tagad diena tik gara, ka tikai vienpadsmitos skatos *Vakara ziņas*. Īstenībā nu vairs vienpadsmitos arī neuzspēju. Divpadsmitos nāku iekšā.

Mana meita Laura trenējas septiņcīņā. Uzvarēja Rīgas čempionātā lodes

grūšanā uz ieguvu tiesības braukt uz Eiropas čempionātu vieglatlētikā. Uz Prāgā gan labprāt aizbrauktu.

* * *

Andžaku saimnieks ir rīcības, ne pārgudru runu cilvēks. Nebūtu viņa, Cirstu ciemu varētu uzlūkot gandrīz par mirušu. Vajadzētu saimniekam blakus labu laiciņu padzīvot, pastrādāt, lai varētu kādu nieku tuvāk tikt un tad par to varbūt pastāstīt. Bet — *Andžaku* saime pati saviem spēkiem tiek ar visu galā, un neba mēs tie īstie strādnieki. Tā nu, kādu mazumiņu izdibinājuši, atvadāmies. Saule vēl gabalā, un tādā laikā Imants Ludevīks tikai

• Imants un Valda Andžakos šajā jūnijā.

ap pusnakti met darbiem mieru.

Diāna Siliņa un Alnis Auziņš
Foto no I. Ludevika abuma

Izgais, driznaks*

Pūka skolā

31. V, kad skolēni saņēma liecības, gatavojās ieskaitēm un eksāmeniem, Dundagas bērnu dienas centrā Mājas darbu uzsāka kāda cita — Pūka — skola.

Par paveikto un iecerēto stāsta centra vadītāja **Alfa Auziņa**.

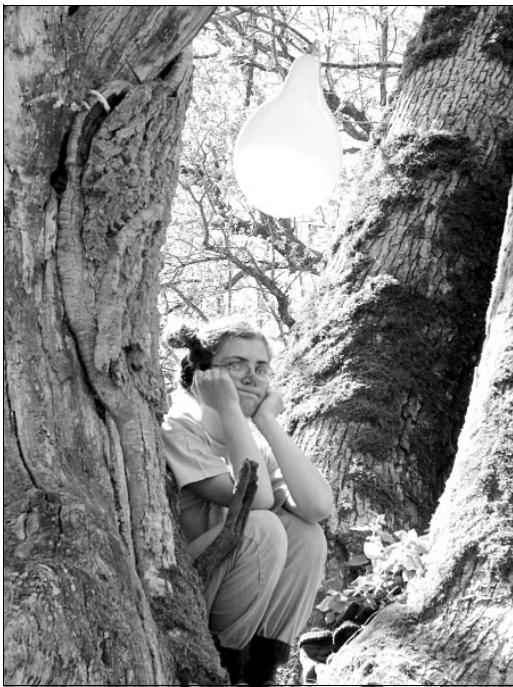
— Vides aizsardzības fonds (VAF) izsludināja konkursu, kurā piedalījāmies un guvām atbalstu. Projektu rakstījām kopā ar Slīteres nacionālā parka darbiniekiem. Dace Savicka palīdzēja ar tāmēm, finansiālo sadalītu. Projekta nosaukums — *Bērnu vides izglītības centrs Pūka skola*. Tā mērķis: veidot zaļo dzīvesziņu un sirdsgudrī-

bu bērnos un jauniešos. Projektu īsteno centra darbinieki sadarbībā ar Slīteres nacionālā parka speciālistiem.

Pirms atklājām Pūka skolu, bija vēl divi iesildīšanās pasākumi: talka liepu alejā un izstādes *Trusiņa radi un draugi* sagatavošana un atklāšana Slīteres bākā. Talkā lasījām nomestos papīrus un pudeles, grābām vecās lapas, vācām kopā izcirstās koku atvases. Izstādī bērni gatavoja no plastmasu atkritumiem: maisiņiem, pudelēm. Tapa zaķīši, pelītes un krāsaini mikrobiņi ar interesantiem nosaukumiem, piemēram, Ūsainais Kurbijkurnis. Pēc tam Mazirbes jūrmalā lasījām gliemežvākus un mazus kociņus (tie noderēs rudenī un ziemā veidošanai), palūkojām, cik silts ir ūdens, bet — pats galvenais! — bākā pārbaudījām, vai viss kārtībā ar mūsu darbiem. Sapītajā zirnekļa tīklā sēdēja Zintas lielais zirneklis, tāvad izstāde atklāta. Bākā mūs sagaidīja draugi Marta un Andris Ratkeviči, kas parādīja visas debess puses.

31. maijā atklājām Pūka skolu ar *Ekspotiņu uz Polu*, kurā piedalījās arī daudz pieaugušo draugu, tostarp Velta Skurstene, visu laiku Latvijas vislabākais ēzelītis I-ā, viņas dzīvesdraugs Visvaldis Lācis un

• **Vinnījs Pūks ozolā**
• **Mazie bitenieki Laumu dabas parkā**

VAF pārstāvji Līga un Gatis. Vēlāk pievienojās arī olimpiskā čempione šķēpa mešanā Inese Jaunzeme un viņas meita Vita Jaunzeme, projekta *Pēdas* vadītāja. Ļoti priecājamies, ka Līga un Gatis pie mums ieradās nevis kā bargi kontrolieri, bet gan draugi, kas labprāt devās *ekspotiņā*. Daudz palīdzēja 10. klašu meitenes: Māra Abaja, Laura Bērziņa, Ilze Iesalniece, Marta Ratkeviča, Māra Vinovska un Madara Napska. Viņas bija sagatavojušas kartes un izdomājušas maršrutu un uzdevumus, turklāt pašas arī bērnus noteiktajos posteņos sagaidīja un aicināja darboties. Taču viss sākas centrā, kur lielie Kitijas Ivanovas vadībā veidoja savas Kristofera cepures, bet mazie apzīmēja zaļos Pūka skolas krekliņus. Tad kopā ar pieaugušajiem, sadalījušies sešās grupās, bērni devās pie pils, uz saliņu un parku, kur viņus gaidīja interesanti uzdevumi, piemēram, pie pils katrai komandai no žagariem bija kaut kas jāsaliek kopā, lai Pūcei iznāktu māja. Katrā vietā komandas saņēma pa kārumam, ko ielikt maisiņos un ar kuriem, nonākot pie estrādes, varētu kopīgi ar komandas biedriem pamieļoties. Tur izstāstījām, kā kurai komandai pa ceļam klājies, un pie ugunsкура cepām desiņas. Par godu Pola atklāšanai tikām arī pie saldējuma *Pol*s.

Vēl notikušas Pūka skolas piecu dienu nodarbības. *Laumu* dabas parkā redzējām, kā piedzima divas Vinnija Pūka bitītes, un nosaucām tās par Beatrisi un Martu. No sirds izskrējāmies pa sporta taku, izlēkājāmies pa batutu un pie ugunsкура cepām desiņas. Divas dienas Dundagā krāsojām nojumes un grābām zāli, labiekārtojot bērniem draudzīgu rotaļu laukumu. Nopelnījām garšīgas pusdienas. Paldies *Pie māmiņas* saimniecēm! Dodoties aplūkot Māras Šleineres āža Miķeļa ģimeni, katrs pa ceļam ar šķērēm nogriezām zaru slotiņas. Miķelis bija balts, ar melniem plankumiem un diženiem ragiem. Kazas, daudzgalvaino ciemiņu pārbiedētas, metās no aploka uz stalli un vairs neēda mūsu cienastu. Nedēļas nogalē devāmies uz Talsu Mācītājmuižu. Tur drusku pastrādājām: izplūcām zāli un sagrābām to. Andra Ratkeviča aicināja bērnus pētīt, kas dzīvo ezerā un ko var atrast zemē. Izrādījās, ka ezerā daudz dēļu, gliemežu un kurkuļu. Mācījāmies arī pazīt pļavas augus. Andra ar Normundu izmērīja lielo ozolu, pēc tam — Normundu. Atklājās, ka Normunds ir desmit reižu tievāks nekā lielais ozols. Kas vēl? Ripojām lejā no

• **Sprīdītis talkā**

kalna, kamēr noreiba galva, spēlējām futbolu, ar folkloras kopu *Urdzes* mācījāmies svinēt vasaras saulgriežus, dziedājām, rotaļājāmies, kopīgi baidījāmies un apmeklējām mācītāja Amendas kapu. Nodziedājuši šūpla dziesmu un pateikušies Dievam par papildītajām dienām, visi divpadsmitos jau gulējām. Paši priecājamies par to, ka esam iemācījušies būt kārtīgi: muižā staigājām ar zeķēm, neatstājām neko nesakārtotu.

Paldies vecākiem, kas mums uzticējās un atbalstīja!

Pūka skolā tagad ir brīvdienas, bet skolēni saņēmuši vasaras uzdevumu — savākt un sažāvēt augus tējai, lai pašiem vēlāk būtu ko dzert. Septembrī turpināsim, un decembrī Pūka skolas audzēkņi saņems liecības

un čaklākie — arī mazas dāvanas.

Mums ļoti būtisks ir bijis Dundagas pagasta padomes un Talsu novada fonda finansiālais atbalsts. Tagad izveidojusies laba sadarbība arī ar Vides aizsardzības fondu. Par projektā piešķirto naudu varējām bērnus paēdināt, nopirkt autobusa biļetes, iegādāties dažādus materiālus bērnu radošo spēju attīstīšanai. Rakstīsim projekta turpinājumu. Ja darām Dievam tikamu darbu, tad arī ir cerība, ka mūs atbalstīs.

Diāna Siliņa
Autores foto

* Sk. grāmatu par Vinniju Pūku!

Bēbišu skola

Kārļa Ģērmaņa mamma Jolanta uzņēmusies rūpes par bēbišu skolu, kas darbojas no 19. V.

— Reiz dakteres Guntas Skujiņas vestibilā daktere, garām ejot, izdzirdēja manu sarunu ar Dinu Ludeviku, un ieteicās: «Ko jūs te? Jums vajadzētu atrast kārtīgu tikšanās vietu.» Sacīju: «Būtu labi, ja vecāki varētu tikties *bēbišu skolā*.» Daktere piedāvāja kādreiz kaut ko pastāstīt par mazuļu veselību, bet Dina teica, ka telpa arī atvastos. Tagad aicinām māmiņas ar 3 — 12 mēnešu veciem mazuļiem piedalīties *bēbišu skolā*, kas darbojas Dundagas aprūpes namā *Stacijā* mēneša 1. un 3. piektdienā. Reizi mēnesī tiekamies ar kādu speciālistu. Jau bijušas trīs nodarbības.

19. V piedalījās Ventspils *bēbišu*

skolas skolotāja, agrīnā logopēde Laila Guzlēna (bijusī dundadzniece Laila Lankele), kas pastāstīja par bērna attīstību līdz gada vecumam. Viņa mācīja arī ritmiskas un jautras dziesmas un rotaļas, kurās var piedalīties māmiņas kopā ar bēbišiem. Otrā nodarbības daļa paredzēta māmiņu sarunām. 2. VI atkarotājām pirmajā nodarbībā gūto. 16. VI sākumā spēlējām apgūtās rotaļas un dziedājām iemācītās dziesmas, lai attīstītu bērnu valodu. Ja arī kāds pirms tam bija telpā ienācis nedrošs, rotaļas un dziesmas atraisīja. Pēc tam tikāmies ar psiholoģi Ievu Freimuti, kas pastāstīja par bērnu emocionālo attīstību pirmajos dzīves gados, dalījās savā pieredzē un atbildēja uz māmiņu jautājumiem.

Bēbišu skolas nākotne ir atkarīga no pašiem vecākiem. Sikākas ziņas pa tālruni 26375775.

Diāna Siliņa

Visa dzīve man viens ceļojums

Trīs atziņas no Sicīlijas

No 22. līdz 28. maijam Valdis Rande daļu atvaļinājuma pavadīja Sicīlijā. Piedāvājam dažus spilgtākos iespaidus.

Gan saviem bērniem esmu piekodinājis, gan citiem jauniem cilvēkiem līcis pie sirds: ir trīs bagātības, kuras cilvēkam nevar atņemt, proti, izglītība, valodu zināšanas un tas, ko tu esi redzējis.

Es neesmu miljonārs, bet cenšos no saviem ienākumiem atlicināt naudu, lai reizi vai divas gadā aizbrauktu uz ārzemēm. Kādreiz pēc ceļojuma makā pūš gandrīz caurvējš, bet tas ir to vērts.

Sicīlieši uzskata, ka viņiem ir sava valsts, lai gan, protams, viņi runā itālieši, ar nelielu savdabību. No Latvijas bijām Pašvaldību savienības darbinieki

un dzīvojam divdesmit minūšu brauciena attālumā no Sicīlijas galvaspilsētas Palermo. Mītnes vieta bija neliela, Dundagas apjoma pilsētiņa. Dzīvojam skaistā viesnīcā ar vairākiem baseiniem, sporta spēļu laukumiem, pa tuneli zem šosejas varējam doties uz pludmali.

Man patika trīs lietas. Vispirms, Etnas vulkāns, kura pakājē sapratu, kāds siks puteklītis ir cilvēks... No galvenā krātera visu laiku nedaudz lēni plūst karsts tvaiks. Pēdējais nopietnais izvirdums bijis 2003. gadā. Vulkāns savulaik bijis Vidusjūrā, un tā izvirdumi Etnu

savienojuši ar Sicīlijas salu. Šis līdzeklis ir kļuvis par auglīgu zemi, kur plēšas skaisti lauki.

Otrā atziņa — cik lieliska ir itāļu dzīves uztvere, ko var saukt par dzīves

svinēšanu. Mūsu hotelī galvenokārt dzīvoja itāļi. Katru vakaru viņi ieturēja labas vakariņas, baudīja vīnu un dejoja. Es savos sešdesmit septiņos gados dejotāju pulkā biju viens no jaunākajiem.

• Palermo skats.

V. Randes foto

Nīderlandes mirkli kurzemnieces acīm

29. maijs, pulkstenis rāda astoņus no rīta. Esmu lidmašīnā virs Nīderlandes. Mākoņi uz brīdi pašķiras, redzu zemi. Tā līdzinās pelēkzaļam, rūpīgi sašūtam lupatu dekim. Taisnstūrveida lauki dažādās nokrāsās, tos ierāmē kanāli, grāvji vai ceļi, izraibina lielāki un mazāki kustīgi lāsumiņi, liekas — govīs un aitas, kā arī regulāri izkārtoti stabiņi ar propelleriem — vēja ģeneratori. Pa starpām redzamas arī cieši saspiedušās mājiņu grupas. Tad parādās pilsēta — bezgalīga un pelēka.

Amsterdamas lidostā cilvēku strau-

mes plūst vienmērīgi un nepārtraukti. Sasveicināties ar mājasmati — ģipro, simpātisko, lielisko, manuprāt, tipiski holandisko Anju, kura, kā vēlāk izrādās, spēj ļoti labi parūpēties par 30 cilvēku lielo grupu no Baltijas valstīm.

Ceļā uz Frīzijas (Nīderlandes ziemeļu reģions) centru Leuwardenu ainavu baudām tuvumā. Pārsteidzoši, bet aitas ir visur, arī uz ceļmalu uzbērumiem, kur vien iespējams ganīties. Mums laimējas un vietām redzam arī tipiski holandiskās senās vējdzirnavas. Interesi izraisa lielas, latviešu rijai līdzīgās ēkas,

kuru apjomīgais jumts sniedzas līdz zemei. Kā vēlāk noskaidrojam, tādas ir Holandes lauksaimnieku ēkas, kas zem viena jumta apvieno lopu kūti, siena glabātavu un ģimenes mājokli. Racionāli un skaisti, man patīk.

Esam uz Tekselas salas. Laiks ir ļoti vēss, un vējš šķiet pārāk stiprs. Pulcējaties autobusā, lai brauktu uz ostu. Tur gaida neliels zvejas kuģītis, pārveidots jūras izpētes institūta vajadzībām. Viļņi seklajā jūrā Vadenzē, kuru no Ziemeļjūras atdala Frīzu salas, izrādās pavisam nelieli. Kuģa kapteinis nemāk angliki, bet prot vārīt īpašo jūras zupu un pavisam labi spēlē akordeonu. Ūdeni zupai pasmeļ tieši no jūras un salej katlos. No jūras izvelk arī krabjus un garneles. Lielākie krabji nonāk verdošajā ūdenī, pēc brīža buljons ir gatavs,

to izkāš, pievieno kartupeļus, sīpolus, apceptu zivs fileju un daudz ko citu. Nez vai varēs ieēst? Zupa ir galdā un kopā ar maizi ir pat garšīga, tikai ļoti, ļoti sāļa. Pēc pusdienām kapteinis ņem akordeonu un dzied holandiešu jūrmieku dziesmas. Latviešu meitenes arī grib un prot dziedāt. Holandiešiem latviešu dziesmas dikti patīk.

2. jūnijs, pulkstenis rāda vienpadsmit vakarā. Esmu lidmašīnā virs Latvijas. Ir gandrīz satumsis, bet redzu bezgalīgus, tumšus mežus, likumotas upes, ieapaļus ezeriņus un noslēpumainas uguniņņas tālu lejā. Kas tur mirdz? Vai purvos žāvējas nauda, vai mirguļo nodevīgas maldugunis? Vai arī tur, tumšajos mežos, dzīvo kurzemnieki?

Andra Ratkeviča

Viena diena Latgolys breineibas

Maija beigās projekta *Ziemeļkurmes līvu seno amatu un kultūrvides iezīmju kopšana* darbinieki devās ekskursijā Latgales amatus lūkoties.

Jāuzteic ekskursijas plānotāji, jo viss sakrita ar programmas rakstīto. Vispirms iegriezāties Bauskā ar rokdarbu meistariem parunāties, uzzināt, kā var uzturēt šādu biznesu. Linu šallītes ar ieaustām pērītēm nevaru aizmirst joprojām! Veikala *Liepīņa* īpašniece atklāja noslēpumu, kas ļauj izdzīvot arī ne tik ienesīgajā ziemas sezonā, — tirdziņi ārzemēs. Nākamā pietura — Jaunjelgava, koktēlnieka Pētera Grauduļa darb-

• Podnieks Leons Cīrulis.

Autores foto.

Kultūras dzīve Bauskas pusē

7. jūnijā rajona padomes kultūras nodaļa rīkoja saviem darbiniekiem radošo dienu Bauskas rajonā.

Pirmā pieturvietā — Bauskas pils muzejs. Atcerējos, kāda tā izskatījās pirms daudziem gadiem — drupas vien. Tagad to palēnām atjauno, uzlikts jumts, un ēka atgūst kādreizējo veidolu. Pils direktors Māris Skanis pastāstīja

par pils vēsturi, atjaunošanas gaitu, arī par grūtībām un pils izmantošanu. Te notiek senās mūzikas svētki, vasarā pagalmā — izrādes.

Apmeklējām arī Brunavas pagasta Grenctāles kultūras namu. Nomanījām lielo kultūras iestāžu grūtības lauku vidē. Pagājušā gadsimta 80. gados celtais nams ar zāli 500 skatītājiem, lielu,

ērtu skatuvi, kas piemērota gan teātra izrādēm, gan lieliem koncertiem, stāv neizmantots. Pagastā ir tikai 1700 iedzīvotāju, skolā — 160 bērnu. Vien dažas reizes gadā kultūras namā notiek pasākumi. Nākotne nav redzama, bet ēkas direktors, tiešām optimistisks cilvēks, priecājas, ka izdevies namu pasargāt no izlauņšanas, ka ar dažādu partiju atbalstu salabots jumts un daļēji nomainīti logi.

Vēl uzkavējāmies Viļa Plūdoņa muzejā *Lejnieki*. Tikāmies ar zaķišu ģimeni,

apmeklējām zaķišu pirtiņu. Šai sētai ir aura, kas piemīt īpašām vietām un lietām. Likās — dzejnieks tepat vien izgājis pastaigāties, istabas un lietu kartība — kā toreiz. Pat cigoriņu kafijas smarža istabā! Arī mūs cienāja ar dzejnieka iecienīto dzērienu.

Īslīces pagasta *Liduma* kultūras namā mums pastāstīja, kas tas privatizēts un to iznomā pagasts kultūras dzīvei. Še darbojas 15 bērnu un jauniešu pulciņi un 10 pieaugušo pulciņi un interešu klubi, gan maksas, gan budžeta. Kultū-

ras nams kļuvis par pagasta sirdi. Še darbojas populārā popgrupa *Apriļa pilieni*.

Pēdējo apmeklējām Rundāles pili, kas vienmēr pārsteidz ar ko jaunu. Īpaši priecājamies par dārzu. Kad uzziedēs, tas kļūs pasakains.

Paldies mūsu pagasta padomei un rajona padomes kultūras nodaļai par iespēju paraudzīties ārpus Dundagas siliem!

Smaida Šnikvalde

Sensus iekaro zviedru sirdis

Zviedrijā vidusskolas deju grupa *Sensus* no 15. līdz 19. jūnijam piedalījās festivālā pret smēķēšanu, alkoholu un narkotikām. Stāsta 10. klases audzēkne Magda Frišenfelde.

— Grupā iestājos pērn, jo man ļoti patīk modernās dejas. *Sensus* darbojas sākumskolā, piekto līdz astoto klašu grupā un vidusskolā pedagoģes Dainas Miķelsones vadībā.

Dzīvojam un uztājamies Fjūgestā, apmēram divarpus stundu brauciena attālumā no Stokholmas. Mūs izmitināja ģimenēs, kurās dundadznieku vārds nebija svešs.

Uztājamies skolā lielā sporta zālē, kopā ar Dainu — pavisam desmit. Bijām vienīgās ārzemnieces. Noskatījāmies zviedru deju priekšnesumus, teatralizētu uzvedumu un rokconcertu. Priecājāmies, ka zviedri mums nāca klāt un izteica atzinību. Bijām arī gatavojušās!

Par šo tautu radās vislabākais priekšstats — laipni, labsirdīgi, izpalīdzīgi. Gan mēs, gan viņi labi prata angliki.

Festivālā un arī, dzīvojot ģimenēs, iepazīstinājām ar pagastu. Rādījām plakātu ar Latvijas kontūru un iezīmētu Dundagu, bijām paņēmuši līdzi ķimeņu sieru, kausiņus ar Dundagas attēliem un bukletus.

Braucienā palīdzēja rīkot Ance Freiberga, bet par finansējumu paldies pagasta padomei!

Alnis Auziņš

Uz Vidzemi

Moži un zinātkāri Dundagas pensio-nāri 6. VI cēlās sešos un sēdās manas vārdamāsas sarūpētā autobusā.

Ainažu jūrskolas muzejā uzzinām par jūrskolu, ka tādu kapteini, kas pārvadāja kokus, sauca par meža kapteini, ka zāles uz kuģa pret visām kaitēm bija rums, ka eļļainam klājam vilnis pārslīd pāri, ka sivēnu kuģotāji izmantoja tad, kad nojuka debess puses, — iesviests jūrā, tas vienmēr peld uz krasta pusi...

Atvadāmies ar dziesmu un braucam uz Salacgrīvu. Priecājamies par kerami-

ķa Klīdžēja panno — reljefa Latvijas karte ar bākām. Apskatām zvejnieku parku, Vecemju klintis un dodamies uz Minhauzena valstību. Lielais stāstnieks iekārtojies jaunā ēkā. Apskatām Dantes baznīcu. Tur Minhauzens laulājies un reiz arī ziemā dziļā sniegā pie torņa piesējis zirgu... Baznīca vēlāk no-degusi, bet tagad atjaunota. Ēkas iekš-pusi darinājuši Rīgas amatniecības skolas audzēkņi. Skultes kapos noliekam ziedus aktiera Edgara Liepiņa atdusas vietā un ar viņa vārdiem «Ir jārok!» braucam mājās. Paldies rīkotājiem un dalībniekiem!

Aina Pūliņa

Ne no maizes vien

SVĒTKI SVĒTKOS

17. un 18. VI Dundagas luterāņi svinēja piektās draudzes dienas.

Katru reizi lūkojam rosinošu devīzi. Šoreiz mācītājs Armands Klāvs aicināja: *Nu tad svinēsim svētkus Tam Kungam!* (2. Moz 10:9). Tas ir, padomāsim, ka dzīve ar Dievu ir (var būt!) svētki, ka Vecajā Derībā tas mācīts dažādi, ka svarīga ir gatavošanās, norise, cilvēki, ēdiens, pagātnes notikumi... Svinēt var (un vajag!) pareizu izvēli, grēku piedošanu un tīru dzīvi. Divas dienas par to domājot un katram daloties savās atziņās, svinējām šos svētkus un iekrājām pārdomas nākamajiem. Svētki var būt tik dažādi — ierastās jubilejas draugu un radu lokā, tišām neplānots izbraukums zaļumos, un, protams, Jāņi.

Tieši par saulgriežu svētkiem pārdomās dalījās pirmās dienas vieš-

ņa — dzejniece un Ilģuciema sieviešu cietuma kapelāne Rudīte Losāne. Kas bijuši Jāņi mūsu senčiem, kā tos uzlūkot tagad, kas pirmais Jāņus nodēvējis par Līgo svētkiem? Sais-tošs — tikai citādi — bija stāstījums par ikdienas darbu cietumā, par aizlauztajiem likteņiem un kapelāna grūto un nepieciešamo misiju. Pārdomu vērtas bija evaņģēlistes atziņas par luterānismu, par to, ka ikdienā pietrūkst sadraudzības. Jā, mūsdienu cilvēks ir tālu aizgājis no galda kopības, viena no Svēto Rakstu pamatakmeņiem. Tagad bieži vien sasniegums ir tas, ja ģimene sapulcējas pie vakariņu galda... Tā gluži dabiski atkal nonācām pie svētkiem un kopības.

Svētku noskaņu radīja arī vairāku

citū kristīgo konfesiju pārstāvji, kopīga dziedāšana, Livara Jankovska fotoizstādes *Kurzemes dievnami* dabiskā klātesamība baznīcā (kas būs apskatāma arī turpmāko vasaru).

Brīnišķīgs, nebijis svētku kuplinājums — luterāņu un baptistu draudzes koru koncerts. Neierasti dievkalpojumu vadīja divi mācītāji — Armands Klāvs un Aknīstes draudzes gans Andis Lenšs. Klātesošie uzzināja interesantus sīkumus par dievkalpojuma sagatavošanu. Svētku dižākais pasākums — koncertlekcija *Mūzika un arhitektūra Rīgas dievnamos* — muzikologes Karinas Bērziņas un mākslas zinātnieka Riharda Pētersona stāstījums un ērģelnieces Kristīnes Adamaites un saksofonista Arta Šimaņa spēle.

Bībeles studijas, dziesmas, dzeja, fotoizstāde, ērģeles un saksofons, domu apmaiņa. Tā pagāja svētki, rosinot domāt tālāk. Paldies visiem atbalstītājiem (pašvaldībai par koncertlekcijas līdzfinansēšanu) un dalībniekiem!

Alnis Auziņš

• **Amata brāļi Andis Lenšs un Armands Klāvs.**

Autora foto

Kapu svētki

8. jūlijā plkst. 11.00 Oste, 12.15 Neveja, 13.30 Oši, 14.45 Āži;
22. jūlijā plkst. 11.00 Vidale, 12.15 Lateve, 13.30 Kaļķi, 14.45 Alakste;
5. augustā plkst. 11.00 Melsils, 12.00 Ģipka;
12. augustā plkst. 11.00 Jaundundaga, 12.15 Pāce, 13.30 Sumbri, 14.45 Sabdagas;
26. augustā plkst. 11.00 Kluči, 12.30 Valpene, 14.00 Anstrupe.

Pie mums, uz zemēm

Agronomi Dundagā

Latvijas agronomu dzimtu ceļi 2. VI veda uz mūsu pusi.

Latvijas agronomu biedrības valdes loceklis Māris Grīnvalds atzinās, ka gribējies redzēt, kā tik *sūrā* zemē saimnieko Zadiņu dzimta un kā — Austris Kristapsons, vadot SIA *Dundaga*, kādreiz lielāko kolhozu.

Pie Kubalu skolas ceļa satikās vairāk nekā 20 cilvēku, arī Zadiņu dzimtas pārstāvji Elma un Aigars un kā ūdenszāle kustīgais Gunārs Laicāns. Muzeja vadītājs Ivars Abajs iepazīstināja ar skolu un Ernestu Dinsbergi. Agronomi apskatīja muzeja lietas, izgāja cauri mantelškursteņa telpai, kur bija iekurta uguns, izbrīnījās par tik labi saglabāto E. Dinsbergā dzīvokli un par veco laiku pastu. Tas ļoti labi kalpojis, lai E. Dinsbergis dabūtu

pasūtītās grāmatas. Muzejā agronomi līdz ar savdabīgo biļeti saņēma arī mājas darbu — nogrieziet tai taisnas malas, uzrakstīt vārdu, uzvārdu un datumu, lai biļetes kļūtu vēsturiskas.

Tālāk ceļš veda gar Kužnieku kapiem un *Būdeni* laukiem, līdz parādījās Zadiņu dzimtas mājas ar skaisti iekoptiem tīrumiem. Agronomu interesi saistīja neliels, bez meliorēšanas atstāts zemes gabals. Tā saglabājusies bērzu birzs un laukakmeņi. *Jaunsnīķeru* saimnieka īpašumā ir gandrīz 500 ha, puse no tiem lauksaimniecībā izmantojami. Aigars pastāstīja, ka doma iegādāties tik daudz zemes radusies no kāda dāņu zemnieka. Zemi sācis iepirkt 90. gados, kad tā maksājusi

lēti, bet bankas procenti bijuši ļoti lieli. Viegli nav nācies, bet *Jaunsnīķeru* saimnieks ir pārliecināts — bijis vērts. Zeme ir attīstības pamats.

Jaunsnīķeros priecēja sārtās lieloģu dzērvenes, sārtgais pūtelis, Elmas dižraušī un rudzu maize, gardās plātsmaizes ar rabarberiem, kafija un zaļu tēja. Arī sarunas par laukiem, šķir-

pašas SIA īpašumā ir tikai 357 ha, to skaitā 316 ha lauksaimniecības zemes. Tas nav pietiekami, lai būtu, kur lietot jauno, moderno tehniku. Ir nopirkti divi pilnīgi jauni traktori: viens akmeņu vākšanai, otrs grāvju izplaušanai un tīrīšanai. Piekaramā tehnika saimniecībai ir vismūsdienīgākā. Ar to zemi tā apstrādā, ka prieks skatī-

nēm un ražu.

Uz Dundagas pusi visi devās pa ceļu, kas vijas garām SIA *Dundaga* kantoriem. Tur agronomus sirsnīgi sveica Austris Kristapsons un pastāstīja par saimniekošanu. Liela nozīme ir ES maksājumiem. No saimniecības 1547 ha zemes 1417 ir izmantojama lauksaimniecībā, taču

ties. SIA *Dundaga* iegādājusies jaunu graudu kombainu un saremontējusi vecās *Nīvas*. Ir interese par rapsi un doma pirkt jaunu kalti.

Saimniecība nodarbojas arī ar lopkopību un piena ražošanu. Ir 250 — 260 govīs, 650 — 700 liellopu. Kopš ir iegādāti jauni rulonu tinēji, gotiņām tiek tik laba barība, ka piens līst, līdz ar to ir arī ienākumi. «Esmu patriots,» sacīja Austris, «daļu piena SIA *Dundaga* nodod Dundagas, daļu — Talsu pienotavai. Leišiem nepārdodu, kaut gan būtu izdevīgāk.»

Austris uzteica lauku ļaudis, kas izmanto SIA *Dundaga* pakalpojumus un parādā nepaliek. Nobeigumā Austris teica: «Kāds gandarījums un prieks pārņēms, ieraugot sakoptus laukus!»

Vēl agronomi gida pavadībā apskatīja Dundagas pili un noklausījās mākslas un mūzikas skolas audzēkņu koncertu.

Diāna Siliņa, autores foto

Slapjā dziedāšana

Ai, Pāvilsta, ai, Pāvilsta, — tā, spītējot rudenīgajam aukstumam, kopkora bālsis skanēja 3. VI Ulda Mārhilēviča dziesmā Kurzemes dziesmu svētkos.

Mēs, pagasta jauktais koris, iebraucot Pāvilstā, jūtam, ka esam gaidīti. Pasākumi skaistam laikam pārdomāti, pat kartes izdala, lai neapmaldītos. Estrādē mēģinām tik ilgi, kamēr dziesmas izdziedātas, dziedātāji nosaluši un lietūs sagaidīts. Tālais katra kolektīva ziņā. Rīkotāju iecerēto dalībnieku atpūtu jūrmalā un braucienu ar kuģīti vienīvam negribas baudīt. Tikai zem jumta! To mazpilsētas vienīgais krogs nenodrošina. Mēs uzskatām: ja jau atbraukuši dzie-

dāt, tad dziedam. Tā pāiet brīvais laiks autobusā. (Ne jau koncerta repertuārs!)

Un tad koncerts, kur mūsu kora dziedātāji, īpaši jaunie, izbauda kopdziedāšanas vieglumu. Četrus mēnešu mēģinājumos *apgrābstītās* dziesmas (jo repertuārs plašs, dziesmu daudz, un ne jau tikai vieglākās) izklausās pēc dziedāmām dziesmām. Repertuārs daudzpusīgs, diriģenti prasīgi un prasmīgi: Aira Birziņa, Ivars Cinkuss, Romāns Vanags, Jēkabs Ozoliņš un Ārijs Šķepasts. Skatītāju un klausītāju pulkā diriģents Māris Sirmāis.

Iecerētajai ballei bija par aukstu un slapju. Paldies dziedātājiem par izturību un pašvaldībai — par iespēju būt kopdziedāšanas pulkā Pāvilstā!

Sandra Lielāne

Slimnīcas jubilejā

10. VI nosvinējām Dundagas slimnīcas 60 gadu un Veselības un sociālās palīdzības centra 5 gadu jubileju.

Kopā ar kolēģiem nolēmām svinēt, jo tomēr turpinām slimnīcas darbu. Paldies visiem, kas rīkoja, gādāja, posa, cepa un šmorēja, lai ar ļoti maz līdzekļiem (dalībmaksu neņēmām) sarūpētu svētku galdu. Pateicos Māritei, Dacei, Agitai, Aivai, Ilzei, Inetai, Dainai, Anitai, dakterei Skujiņai un daudziem citiem!

Liels prieks par cilvēkiem, kam svinības ļāva satikties pēc krietna laika. Aizkustinoša bija divu bijušo darbinieku atkalredzēšanās — viens no Dundagas centra, otrs no Jaundunda-

gas. Apkampšanās, bučošanās! Liels prieks bija par Maigu Lūsi, kas slimnīcā strādājusi no pirmās dienas un joprojām ir pie labas veselības. Bija ieradies dakteris Blumbergs, slimnīcas galvenais ārsts 50./60. gadu mīļā, dakteres Kaže, Beike un Leja, laborante Tālberga. Visi priecājās par apkārtnes sakoptību. Jā, dažam labam, pastaigājot pa iekštelpām, iesmeldzās sirds. Arī man. Vecā operāciju zāle ir lieliski izremontēta, tur ir skaista virtuve. Tā jābūt. Bet bijušajam ķirurgam tomēr nosāp sirds.

Pakavējušies atmiņās, tā vien paspējām uz svētku otro daļu pilī. Jauki, ka bija ieradusies daktere Herta Annemarija Salceviča. Arī tur viss bija gods godam. Sirsnīgs paldies jubilejas

skolas audzēkņiem, pedagogiem un direktorei Lindai Vīksnai, mazajiem dejotājiem un viņu skolotājai Dacei Treinovskai, lieliskajam deklamētājam Kristam Iesalniekam, Dundagas izloksnes pratējam Sabīnei Freivertei un mazajiem dundadznikiem no pirmsskolas izglītības iestādes *Kurzemīte!* Jauki koncertēja arī Rojas muziķi.

Mūs apsveica pagasta padomes priekšsēdētājs Gunārs Laicāns, specializētā pansionāta direktors Andrejs Lankelis, vidusskolas pārstāvji un daudzi citi.

Bija nedaudz skumji, bet vairāk tomēr jautri.

Valdis Rande

... ka tik bare!

Jaukā 6. VI rītā silta saule pavada Dundagas sociālā dienesta darbiniekus uz sociālo darbinieku sporta dienu Valmierā, ko rīko Latvijas Pašvaldību darbinieku arodbiedrība.

Pa ceļam piestājam brokastīm un ozolu vītņu uzpīšanai. Pēc valmieriešu cienasta — pārbrauciens uz Vaidavas pagasta *Ezergrībiešiem*. Skaista vieta ezera krastā, Beverīnas pils pakājē! Stāvlaukumā rindojas desmitiem autobusu, un svētku dalībniekus ar mūziku sagaida un pavada uz telšu namiņiem.

Šādos svētkos līdztekus rezultā-

tiem svarīgs ir komandas tēls, uzvedība ārpus sporta laukuma, devīze un priekšstāde. Mūsu uznāciens gājienā ir mūzikas pavadība ar sociālā dienesta karogu *Māris sociķ*, devīze *Pure, elle, ka tik bare*. Ar mums iepazīstina Sabīne: *Labāk laukes, ganes pe sovem gojem, neka Rīge*.

Tad sākas divieļu volejbols, jautrības stafete, pūt un palaid, šoferu

šovs, direktoru šovs u.c., pavisam 10 sporta veidi. Piedalās 15 pašvaldības, un redzam gan pepijas, hokejistus, gan arī komandu, kas visos veidos sporto mūzikas pavadībā. Pasākuma laikā vadītājs *Napaleons* ziņo par norisi.

Jau sākumā Vaidavas ezera piekrasti pieskandē *Dundaga rullē*, jo divieļu volejbolā esam uzvarējuši pretiniekus ar rezultātu 11 : 1. Laiks rit ātri. Jau apbalvošana. Komandas sveic un uzsauc no zemākās vietas. Dundagas joprojām nav. Uztraucamies. Nosauc pēdējo desmitnieku... Vēl piecas komandas... Tad trešajā vietā Pārdaugava un otrajā — Dun-

daga, par punktu atpaliekot no Vangaziem.

Urā! *Dundags sociķ* ar savu devīzi atkal *rullē!* Prieks, apsveikumi, gaviļes. Un dziļas pārdomas. Nākamgad sacensības jāriko otrās vietas ieguvējam...

Dundags sociķ teksts un foto

Raibs kā papardes zieds

LAUKU RADI

Neaizejot līdz Ameles centram, lielceļš nogriežas sāņus un aiziet tālāk Ventspils virzienā. Liekas jau toreiz — sešdesmitajos, kad norisēja lielie ceļu iztaisnošanas darbi, — reizē ar transporta kustību sāņus tika novirzīta arī aktīvā dzīve.

Mūsdienās Amele ir necils un kluss miestīņš, par kura kādreizējo saimniecisko rosību liecina iespaidīga baronu laikos būvēta muiža un vairākas krietni slīktākā stāvoklī saglabājušās ēkas no kādreiz tik lepnā muižas kompleksa. Ar acīm redzamu pēcpadomju attieksmi uzturētā muiža slēpjas aiz dižajiem kokiem, it kā kautrējoties no svešām acīm par nesakopto vidi, kādā tai jābūtu savas vecumdienas.

Vairums jauno amelnieku pārcēlušies uz dzīvi pilsētās vai apkārtnējos ciematos — tuvāk darba vietai, tuvāk skolai. Kad pēckara gados likvidēja Ameles pirmo klašu skoliņu, bērniem pēc zināšanām nācās doties uz citām lauku skolām: Blāzmā, Čibzdē. Arī darba vietu citur bija vairāk. Lielais vairums savu dzīvi sasaistījuši ar Ventspili un Rīgu. Tūristi un garāmbraucēji Amelē nepiestāj, jo šeit nav pat veikala — nobankrotēja. Un tomēr cilvēki šeit dzīvo.

Amele un amelnieki Mamča dzīvē vienmēr bijuši īpaši vērtē. Dzimuši un uzaugusi Ameles *Dzirlaukos*, saikni ar dzimto pusi viņa nezaudēja arī pēc tam, kad kapu smiltainē tika guldīti tēvs un māte. Šeit joprojām dzīvo māsa Alma un brālis Imants ar ģimenēm. Radu saites Mamcim ir svarīgas. Uz Ameli viņa dodas jubilejas reizēs un iegriežas arī tad, kad Sīpenes kapos Mīrušo piemiņas diena. Nu jau vairākus gadus garumā pēc kapu apmeklējuma radi pulcējas uz svētku mielastu viesmīlīgajās

brāļa mājās...

— Nu, sēžas tik klāt! Sēžas tik klāt! — mudina Elgiš, ar acīm vēl vienu reizi pārscrienot galda servējumam, — vai tik viss ir, kā nākas? Vai nav kas piemirsies?

Pēcpusdienas maltītei galds ir bagātīgi klāts: netrūkst ne svaigi ceptas cūkgaļas, ne žāvētas visticas, ne zivs marinādē. Tāpat neizpaliek tradicionālās cieti vārītās olas, pārlietas ar majonēzi, mēle želejā un divu veidu klasisko salātu: gurķi ar tomātiem krējuma un parastais rasols. Ēdiens pie ēdiena. Brīvu vietu uz galda nav. Galda vidū kā tornis paceļas stikla trauks uz augstas kājas, piekrauts ar pašcepto plātismaizi, kliņģera gabaliem un sviesta cepumiem, atgādinot par turpinājumu ar vēl gardākiem labumiem.

Kā jau tādās reizēs gadās, viesi savās vietās ierīktojas lēnām un nesteidzīgi, skatās cits uz citu, gaida vēl nezin ko...

— Nu, liek tik un ēd! Galdrūns nekāds nebūs! — Elgiš, smaidīdams savu šķelmīgo smaidu, svinīgajai daļai pieliek punktu, pirms tā vēl sākusies.

Kā to vien gaidījuši, viesi sarosās. Tikām Imants lēnā garā ir sapildījis glāzītes.

— Nu, tad... — pacēlis roku ar glāzīti, viņš saka savu īso tostū un nogaidoši apklust. Arī viņš nav no daiļrunīgajiem un priekšroku dod īsām, kodolīgām frāzēm.

— Par tiem, kurus šodien apciemojam... — kā vienīgais vīriešu kārtas pārstāvis no viesu puses pievienojos tosta teicējam.

— Jā... — apstiprinoši piebilst vēl kāds no viesiem.

Visi ēd klusējot, apmainoties vien ar īsiem «vai nevēlies?» un «padod, lū-

dzul!». Izturēšanās stīvumu pavairo divu personu piepulcēšanās ierastajam radu pulciņam, kas gadu no gada ar nebūtiskām pārmaiņām sēž pie šī galda. Iespaidīgu apmēru sievietē ap gadiem četrdesmit pieciem — piecdesmit, kuras apaļīgumu varētu raksturot ar kaut kad dzirdētu teicienu: «viņas tuvumā korpulentās sievietes sajūtas slaidas». Toties viņas māte ir pilnīgs pretstats meitai: izteikti vāja kundzīte ar īsiem, sirmā zēngalviņā apgrieztiem matiem. Abas sapucējušās tā, kā uz operu būtu sataisījušās, kaut gan uz dienas nozīmīgāko notikumu — kapu apmeklējumu — viņas neieradās. Vasarnieces. Jau kuro vasaru viņas atvaļinājumu pavadot pie Elgiņa un Imanta. Pēc Rīgas drūzmas šeit esot patīkams miers un klusums. Pēc dēlu aizprecēšanās pasaulē Elgiņam ar Imantu māja tāpat stāvēt pustukša... Ir vēl arī trešais atpūtnieks. Vasja. Jeb varbūt Volodja. Tik fragmentāri redzēts, ka pat vārds nav palicis prātā. Vairāk pa mežu dzīvojas, sēnes lasot, vai gar Raķupi ar makšķeri staigājot. Tā viņi te pasākuši braukt un nu jau jūtas tikpat kā piedērīgie.

Izsalkumam ejot mazumā, iekustas arī sarunas. Aktuālākā tēma ir nekur nederīgais mācītājs, kurš klātesošos kapos baidīja ar Pastaro tiesu un pasaules galu. Neviens tāda runāšana nav patikusi. Ne par velti viņš klejo no draudzes uz draudzi, nevienā vietā nespējot noturēties. Raksturs tikpat nejaus kā tā runāšana...

Kad pienācis laiks kafijai un kūkai, sarunas ir apgājušās apli un atgriezušās tur, no kurienes sākas lielākā daļa laucinieku sarunu, — pie laika apstākļiem. Vasara ir nelāgi slapja, un lauku cilvēkam no tādas vieni vienīgi krepķi. Vairāk vai mazāk, bet kopš jāniem ir lijis katru dienu. Vien pēdējās trīs ir noturējušās sausas. Nav jau tā, ka tieši kādam no klātesošajiem dikti liela skāde būtu radusies no lietiņiem, ja nu vienīgi sienu nācās savākt tādu tumšāku

un kartupeļiem varbūt būs uzmetusies puve. Vairums ap galdu sēdošo ir pensijas gados, un tad jau ar lauksaimniecību diži lielos vērienos neviens vairs neņem. Bet tāpat jau sirds sažņaudzas, uzlūkojot citam piederošas ūdenī mirstošas kartupeļu vagas un veldrē sagāzušos labību, kurai slapjuma dēļ netiek klāt.

— Bi nogājs gar kaimiņ lauk, — savā nesteidzīgajā runas manierē stāsta Imants, — tai mala, kur labib visvairāk sagāzes, zaļ asn jau nāk augša.

— Nuja — labib jau i gatavs! Kā viņš nedīgs pe tād slapjum! — kā bijušajai brigadierei Mamcim šīs lietas ir skaidrākas par skaidru.

— Taisn brīnums, ka šitās diens turas saulains, — vēl vienai Mamča mātai — Zelmiņam — arī ir ko piebilst, — pa rādīo jau suol tikai vien un to paš: «Vietām līs».

— Tā viņ sak: «Vietām līs!» — viņa atkārto vēlreiz, nogrozot galvu un parāustot plecus par tik nekonkrētām prognozēm.

— But jau lāb, ja vel kād nedēļ tādš noturetos... — domīgi nosaka Imants, kā rēķinot galvā, vai kaimiņam ar to būtu līdzēts...

— Manis pēc, — pēkšņi sarunā iesaistās sirmā kundzīte no pretējās galda puses, — tas lietuss var līt kaut vai rīt!... — Viņas vārdi izspurdz tik negaidīti, kā istabā būtu ielidojis apmaldījies zvīrbulis un nolaidies uz smagā krepķu pilnā vezuma. To pateikusi, viņa iekrauj mutē gabaliņu gardās kūkas un ņemas degustēt, lēni košļājot, bet acis turpina aptekalēt kūkas gabalu, kā nespējot izšķirties, no kuras vietas atšķelt nākamo kumosu, — vēlreiz ņemt no treknās virskārtas vai pamišus paņemt no apakšīņas.

Iestājas klusums, un visi palūkojas uz viešņi. Bet viņa neko — paņem tasīti un noskalo saldo krēmu ar kafijas malku.

— Vairāk sēņu izaugs! — tikusi galā ar kumosu, nobeidz viešņa, acis no kū-

kas gabala pat neatraujot.

Vai tas būtu jāuztver kā joks, kā koķetērija ar saimnieku, vai tās ir tikai rūpes par to, lai Vasjam nepietrūktu sēņu, ko lasīt? Varbūt viņai vienkārši apnikušas mūžīgās laucinieku runas par laika apstākļiem, par sienu, kas salīst, par ražu, kuru nevar novākt? It kā pasaulē nekā cita nebūtu, par ko runāt!

Pārsteigumu radu sejās nomainījusi cita izteiksme: «Ak, ko nu tur daudz — viņa jau ir tikai pilsētniece!» Nez vai kāds no klātesošajiem diži nopietni ir ņēmis sacīto. Ko gan tāds pilsētnieks, tāds Dieva dots cilvēciņš, saprot no lauku dzīves? Sirma galva, bet prātīnš kā pusaugu meitēnam. Tomēr saruna no slīdēm ir izsista un īsti lāgā vairs nerit. Katrā ziņā par laika apstākļiem neviens vairs nevēlas izteikties. Un tad jau ir arī pusē seši un braucējiem jātaisās mājup.

Mežu masīvi pārslimo izcirtumu mēri, plāvām mācas virsū alkšņi kā garais klepus, retās saimniecības ceļa malās panikušas vai atstātas sabrukšanai. Uz aizmugurējā sēdekļa Mamcis ar māsu Zelmū risina sarunu par pagājušajiem laikiem, par to, cik ātri paskrējusi dzīve un kā ir iegrozījušies likteņi man nepazīstamiem cilvēkiem. Ar vienu ausi klausos sarunā, bet no prāta neiziet vārdi par lietu un sēnēm. Jocīgi. Cik ātri uz pilsētu pārcēlies laucinieks pārvēršas un aizmirst lietas, kuras ir tik saprotamas katram zemes kopējam: laiks ir jāuzmana un par laiku ir jārunā, jo no laika apstākļiem vienmēr ir bijusi atkarīga lauku cilvēka iztikšana!

«Kaut tik nu laiks pieturētos labs!» — no paaudzes paaudzē ir lūguši gan neticīgie, gan dievbijīgie. Nevienā lūgšanā pret Dievu lauku cilvēki nav bijuši tik vienoti, kā savās lūgšanās pēc labiem laika apstākļiem...

Kaut tik nu laiks pieturētos labs!

2006. gada jūnijā

V. U.

Sarauj, Dundaga!

Pašvaldību sporta spēlēs

9. VI Čipkas šautuvē sākās 14. pašvaldību sporta spēļu pēdējais posms, kas turpinājās 10. un 11. VI Sasmakas ezera krastā. Kopvērtējumā dundadznieki izcīnīja 2. vietu.

Sacensības notika 12 sporta veidos, ieskaitot ģimenes stafetes un veiklības stafeti. Veiksme, dundadznieku patriotisms un meistarība nodrošināja 3. vietu 19 pagastu vidū (nepiedalījās vienīgi Lube). Volejbolā par čempioniem kļuva mūsu vīri (Kaspars Kristiņš, Jānis Felts un Jānis Zingņiks), par vicečempioniem — sievietes (Krista Dzīle, Andra Grīvāne un Una Sila). Abas komandas fi-

nālā spēkojās ar Laucieni. Ļoti līdzvērtīgā cīņā zaudējot talseniekiem, otrie palika arī futbolisti.

Vieglatlētikā vīdālniece Diāna Semionenkova kļuva par čempioni 60 m skrējienā un ieguva 3. vietu tāllēšanā. Vieglatlēti kopvērtējumā ieguva 8. vietu. Nedaudz līdz 1. vietai pietrūka veiklības stafetes dalībniekiem — pēc Vandzenes pārstāvja protesta viņiem atļāva startē atkā-

toti, un mūsējie zaudēja jau izcīnīto pirmo vietu. Starpība — 1,04 sekundes. Ļoti sparīgie ģimenes stafetu dalībnieki kopvērtējumā ieguva 5. vietu.

Pagasta padome pateicas visiem sportistiem (pavisam 51), kas piedalījās un palīdzēja kopvērtējumā izcīnīt 2. vietu! Vislabāk mūsējiem veicās hokejā, galda spēlēs, stafetēs, svara bumbu celšanā, volejbolā, futbolā un slalomā. Līdz 1. vietai pietrūka 7 punktu un nedaudz veiksmes un arī atsaucības. Jāatmet sīkie vārdiņi «nē», «ko nu es», «izgāzīšos». Mēs varam!

Varēšanu apliecināsim arī 29. VII pulksten 10.00, kad sāksies gadskārtējās sacensības Sportiskākais uzņēmums.

Edvīns Klēvers

Teātra sportā

19. VI Rīgā, izklaides un attīstības centrā Laiva, puišu teātra sporta turnīrā palaižot priekšā tikai Lielvārdes (55,5) un IAC Laiva (55) komandas, 3. vietu ieguva mūsējie. Sveicam treneri Vairu Kamaru un Jāni Kluci (kapteini), Rinaldu Aseru, Mārci Freivertu, Ģirtu Liepiņu un Jurģi Remesu!

Diāna Siliņa

Pilī, Attīstības nodaļā,
12. VII plkst. 10.00
Valsts ieņēmumu dienesta
konsultāciju diena.

Kārlis Rezevskis (1937)
Gotfrīds Sniķers (1911)

• Mūsu sportistu panākumu iemūžinājums.

Dundadznieka foto

pēc viņa? Lai ikkatrs ko domā. **Vai mums domu trūkst, ko domāt?**

Pats lielākais, ko Vilnis Titāns uzskatāmi atstājis, ir akmeņu krāvums Valpenē. Kam par godu vai piemiņu? Vilnis Titāns nav atbildējis tieši. Atbilde jāskata pašā krāvumā un katram savās domās. Iespējams, ka mirklī, kad Vilnis izteica priekšlikumu un gaidīja manu lēmumu, mūsu domas sakrita. Un tajā brīdī droši vien tās bija paceltas virs mums.

Stāvēt pie akmens krāvuma, varam domāt: še esam salikuši savu bagātību, uzrakstījuši savu vēsturi, no metuši savas likstas vai savākuši savas veiksmes. Visu liek domāt Vilnis Titāns. Tagad, kad viņš atstājis zemes virsu, palikušas viņa domas, kad mēs tieši vai atmiņā skatāmies uz viņa darbiem un kad paceļam atmiņā viņa pateikto. Tas ir tas, kas nekad nezudīs. Nezudīs viņā āmura cirtieni, skaņas akmeņi, kas paceļušās pāri mākoņiem, sasniedz vai vēl tikai nākotnē sasniegs zvaigznes un kā atbalss atgriezīsies uz zemes, mūsu pēctečiem, vēstot: Pēc Ernesta Dinsberga, pēc Krišjāņa Barona, pēc Viļņa Titāna...

Aldons Zumbergs

«Dundadznieks» Nr. 6 (52) 2006. gada jūnijs.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā 3085.

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 1-3237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērkalns, Sandra Dadze, Anda Felša, Uldis Katlaps, Gunārs Laicāns, Velta Metene, Aivars Miška.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā. **Metiens:** 550 eks. **Internetā:** www.dundaga.lv/avize